

Asya Studies

Akademik Sosyal Araştırmalar / Academic Social Studies

Year: 9, Number: 32, p. 59-88, Summer 2025

Eğitimde Fenomenlik Olgusu: Öğretmen ve Yönetici Bakış Açısıyla

Sosyal Medya Fenomeni Öğretmenlerin Eğitime Yansıması*

Phenomenon of Phenomenality in Education: Reflection of the Social Media

Phenomenon Teachers on Education from the Perspective of Teachers and Administrators

ISSN: 2602-2877 / E-ISSN: 2602-263X

Araştırma Makalesi
Research Article

Makale Geliş Tarihi
Article Arrival Date
01/03/2025

Makale Kabul Tarihi
Article Accepted Date
02/05/2025

Makale Yayın Tarihi
Article Publication Date
25/06/2025

Asya Studies

Orhan Kaya
Okul Müdürü

MEB

orhankaya1001@hotmail.com

ORCID: 0000-0001-9466-0525

Prof. Dr. Asiye Toker Gökçe

Kocaeli Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Bölümü

asi.gokce@kocaeli.edu.tr

ORCID: 0000-0003-1909-1822

Öz

Okul ortamında gerçekleştirdiği etkinliklerini veya ürettiği eğitim-öğretim materyallerini sosyal medya platformlarında paylaşan; bu nedenle binlerce takipçiye sahip olan öğretmenlere sosyal medya fenomeni öğretmenler denir. Sosyal medya fenomeni öğretmenler öğrencilere ve eğitimcilere, gönüllü olarak, çeşitli öğretim materyalleri sunar; böylece öğrencilerin akademik, eğitimcilerin de mesleki gelişimine katkıda bulunurlar. Bu çalışmanın amacı, ünlü bir sosyal medya platformu olan "Instagram'da yer alan Sosyal Medya Fenomeni Öğretmenlerin" okula nasıl yansıdığını, okul yöneticileri, öğretmenler ve fenomen öğretmenlerinin kendilerine göre incelemektir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan fenomenoloji modeli temel alınarak yapılandırılmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubunda, Kocaeli ilinde görev yapan 20 öğretmen ve 12 okul müdürü yer almaktadır. Öğretmenlerin altısı fenomen öğretmen, diğerleri fenomen olmayan öğretmenlerdir. Çalışma grubu, ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Çalışma grubunun belirlenmesinde kullanılan ölçütler okul müdürleri ve öğretmenler için fenomen öğretmenlerin görev yaptığı okullarda bulunmalarıdır. Araştırma kapsamında gerekli veriler, araştırmacılar tarafından tasarlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Elde edilen veri, içerik analizi ile analiz edilmiştir. Analiz sonucunda, katılımcıların Sosyal Medya Fenomeni Öğretmenlerinin öğrenci motivasyonunu artırma, iletişim becerilerini geliştirme, meslektaşlarına ilham verme konularında olumlu etkilerinin olduğu belirlenmiştir. Diğer yandan bulgular, sosyal medya fenomeni öğretmenlerinin eğitim-öğretimdeki olumlu etkilerine rağmen, meslektaşlar arasında rekabet, kıskançlık ve artan beklentiler gibi, olumsuz etkilerinin altını da çizmiştir. Bu araştırma, modern eğitim bağlamlarında dijital etki anlayışını iletirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Instagram, Okullarda Sosyal Medya Kullanımı, Fenomen Öğretmen, Sosyal Medya, Sosyal Medya Fenomeni

Abstract

Teachers who share their school activities or educational materials on social media platforms and have thousands of followers are called social media phenomenon teachers. Social media phenomenon teachers voluntarily provide various educational materials to students and teachers, thus contributing to students' academic development and teachers' professional development. The purpose of this study is to examine how "social media phenomenon teachers on Instagram, a famous social media platform" are reflected in schools according to school administrators, teachers, and phenomenon teachers. The research was structured based on the phenomenology model, which is one of the qualitative research methods. The study group of this research includes 20 teachers and 12 school principals working in Kocaeli province. Six of the teachers are phenomenon teachers, the others are non-phenomenon teachers. The study group was determined using the criterion sampling method. The criteria used to determine the sample group were the presence of school principals and teachers in the schools where phenomenon teachers work. The necessary data for the research were collected using a semi-structured interview form designed by the researchers. The data obtained was analyzed with content analysis. As a result of the analysis, it was found that the participants had positive effects on increasing students' motivation, developing communication skills and inspiring their colleagues. On the other hand, the findings underscored the negative effects of the social media phenomenon on teachers, such as competition, jealousy, and increased expectations among colleagues, despite its positive effects on education. This research advances the understanding of the digital impact in modern educational contexts.

Keywords: Instagram, Social Media Use in Schools, Phenomenon Teacher, Social Media, Social Media Phenomenon

Atf Bilgisi / Citation Information

Kaya, O., & Toker Gökçe, A. (2025). Eğitimde fenomenlik olgusu: Öğretmen ve yönetici bakış açısıyla sosyal medya fenomeni öğretmenlerin eğitime yansıması. *Asya Studies*, 9(32), 59-88.
<https://doi.org/10.31455/asya.1649033>

*Bu çalışma Kocaeli Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulunun 14/12/2023 tarih ve E.516740 belge numarası onayı çerçevesinde gerçekleştirilmiştir.

GİRİŞ

Sosyal medya, öğretmenlerin mesleki uygulamaları ve gelişimi de dâhil olmak üzere eğitimin farklı boyutlarını etkileyen kritik bir platforma dönüşmüştür. Yapılan araştırmalar (Mahmud, Ramachandiran ve Ismail, vd., 2016; Ray, Strong ve Meyers, 2022; Šliogerienė ve Valūnaitė-Oleškevičienė, 2017), sosyal medyanın öğretmenler üzerindeki etkisini ortaya koyarak, mesleki öğrenme süreçlerini destekleme ve sınıf içi etkileşimi artırma potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir. Araştırmalar, sosyal medyayı mesleki gelişim aracı olarak değerlendiren öğretmenlerin, bu platformları eğitim amaçlı kullanma eğilimlerinin arttığını ortaya koymuştur (Ray vd., 2022). Bununla birlikte, öğretmenlerin yaratıcılığı üzerindeki sosyal medya etkisinin, bireysel yaratıcı kişilik özellikleri ve kurumsal dış faktörler gibi değişkenlerden etkilendiği vurgulanmıştır (Šliogerienė ve Valūnaitė-Oleškevičienė, 2017).

Alan yazında (Karakoyun ve Lindberg, 2021; Köseoğlu, 2017), sosyal medyanın öğretmenler ve öğrenciler arasındaki öğrenme ortamını dönüştürme potansiyeline sahip olduğu belirtilmiştir. Alanyazında sosyal medyanın öğrenciler ve öğretmenler arasındaki öğrenme ortamını yeniden şekillendirme potansiyeline işaret edilmiştir. Gök ve Ölmez (2023) ve Sawyer (2020), sosyal medyanın, öğretmenler için yalnızca kişisel etkileşimlerin ötesine geçtiğini ve mesleki uygulamaları şekillendirme gücüne sahip olduğunu; bu bağlamda önemli bir mesleki gelişim kaynağı olarak değerlendirildiğini ifade etmiştir. Ayrıca, Greenhalgh, Rosenberg ve Russell (2021), öğretmenlerin sosyal medyaya katılımını yönlendiren resmi destek mekanizmalarının rolüne dikkat çekmiştir.

Adegboyega (2019), eğitimcilerin sosyal medyayı kullanmasının, öğrenci davranışına akademik başarısına etkilerini ortaya koymuştur. Aydoğmuş, Tut ve Karadağ (2023) öğretmenlerin eğitime yönelik sosyal medya kullanımının genel olarak olumlu olduğunu ve sosyal medyadaki eğitim içeriklerinin çoğunun yararlı olduğunu belirtmiştir. Arifah, Hadi, Kharisma ve Purwohandoko (2023) ise sosyal medyanın, öncelikle girişimcilik eğitimi ve proje tabanlı öğrenmelerde öğretmenlerin mesleki gelişimini iyileştirdiğini öne sürmüştür.

Sosyal medyanın sınıf içi dinamikler ile öğrenci-öğretmen arasındaki etkileşim üzerindeki rolü, dijital platformların çağdaş eğitim ortamlarındaki işlevselliğini ortaya koyan araştırmaların merkezinde yer almaktadır (Mahmud vd., 2016). Sosyal medya, yalnızca sınıf içi etkileşimleri etkilemekle sınırlı kalmayıp, aynı zamanda öğretmenler arasındaki mesleki gelişimi ve yenilikçi yaklaşımları da desteklemektedir (Šliogerienė ve Valūnaitė-Oleškevičienė, 2017). Öğretmenlerin yaratıcılıklarını ve derslere katılımlarını artırmada sosyal medyanın rolünü anlamak, bu platformların eğitim süreçlerinde etkili bir şekilde kullanılabilmesi açısından kritik öneme sahiptir. Ayrıca, sosyal medyanın eğitimdeki yeri, ebeveyn-öğretmen iletişimi bağlamında ele alınmış; çocukların dikkat düzeyi ile ebeveynler ve öğretmenler arasındaki iş birliği üzerindeki etkileri analiz edilmiştir (Harismawati ve Mustadi, 2019).

Sınıf ortamına dair içerikler paylaşılan ve geniş bir takipçi kitlesine sahip olan öğretmenler, sosyal medya fenomeni olarak nitelendirilmektedir (Carpenter, Shelton ve Schroeder, 2023; Lee, 2021). Bir “sosyal medya fenomeni” öğretmenin en belirgin üç niteliği, öğrenciler ve eğitimciler için öğretim materyalleri sunmak; gönüllü olarak, eğitimcilerin akademik gelişimine katkıda bulunmak amacıyla içerik üretmek ve sosyal medya aracılığıyla sürekli mesleki gelişim sağlamaktır (Lee ve Dinh, 2021; Shelton, Curcio ve Schroeder, 2020).

Bu bağlamda, eğitim-öğretim materyallerini ya da okuldaki etkinliklerini sosyal medya platformlarında paylaşan ve binlerce takipçiye sahip olan öğretmenlere "sosyal medya fenomeni öğretmen" denir. Sosyal medya fenomeni öğretmenler, etkilerini yalnızca geleneksel öğretmenler gibi sınıf ve okul ortamıyla sınırlı tutmaz; aynı zamanda okul dışında da bu etkiyi sürdürebilirler. Başka bir deyişle, eğitim sürecini günlük yaşamın bir parçası haline getirirler. Öğrenciler ve veliler, okul dışında öğretmenlerle sosyal medya üzerinden iletişim kurarak, bu etkileşimi güçlendirebilir. Fenomen öğretmenler, sosyal medya aracılığıyla eğitimle ilgili yenilikçi fikir ve uygulamaları yayabilir; böylece meslektaşlarını etkileyebilir hem öğrenciler hem de diğer öğretmenler için rol model olabilir. Öte yandan, sosyal medya fenomeni öğretmenin esas hedefi, popülerlik kazanmak, geniş bir izleyici kitlesi edinmek, reklam gelirleri elde etmek ve beğeni ile takipçi sayısını artırmaktır (Dinh ve Lee, 2022). Carpenter, Morrison, Craft ve Lee (2020) sosyal medya fenomeni öğretmenlerin temel amacının sosyal medya platformlarında popülerlik kazanmak ve bu popülerliği kullanarak ünlü hale gelmek olduğunu ifade etmiştir. Bu yazarlara göre, bu bireyler, gündelik yaşamda çaba gerektiren faaliyetlerle meşgul olan sıradan kişilerden ve ünlülerden farklı olarak, mikro etki sahibi kişiler (micro influencer) veya marka elçileri olarak nitelendirilmektedir. Selwyn (2019) de bu öğretmenler için "micro influencer" kavramının kullanıldığını ifade etmektedir. Bu "micro influencer"lar, bazı markaların tanıtımını yapmak amacıyla canlı yayınlar gerçekleştirmekte ve çekilişler düzenlemektedir (Shelton vd., 2020). Bu bağlamda, bir sosyal medya fenomeni olmanın pedagojik hedeflerin gerisinde kalmasına yol açtığı söylenebilir. Richter, Carpenter, Meyer ve Richter (2022) de öğretmenlerin böyle bir durumda öğrencilerine ve mesleklerine katkı sağlamaktan uzaklaştığını ifade etmektedirler. Ayrıca, Schmidt (2021) tarafından da vurgulandığı üzere, beğeni toplama çabası, sorunlu bir davranış olarak değerlendirilmekte olup, bu durum sosyal medya fenomeni olmanın olumsuz yönlerinden biri olarak ortaya çıkmaktadır.

Öğretmenlerin sosyal medya kullanımındaki etkinlikleri, eğitim-öğretim sürecini önemli ölçüde şekillendirebilmektedir. Sosyal medya fenomeni öğretmenler, öğretim süreçlerinde sosyal medya platformları ve araçlarını kullanarak öğrencilere daha verimli bir öğrenme deneyimi sunmaktadırlar. Literatür incelendiğinde, sosyal medya fenomeni öğretmenler üzerine yapılan araştırmaların sınırlı olduğu gözlemlenmektedir. Hamal (2021), Manu (2023) ve Sivakumar vd. (2023), sosyal medya fenomeni olan öğretmenlerin, farklı anlatım biçimleri, etkileşimli içerikler ve eğitim materyalleri aracılığıyla etkili bir şekilde motivasyon sağlayabileceğini göstermiştir. Türkiye’de Korucu ve Usta (2017), sosyal medya üzerinden öğretmen ve öğrenci etkileşimini ölçmeye yönelik bir ölçek geliştirmiştir. Kulak ve Ayparçası (2019) tarafından Giresun ilindeki öğretmenlerin sosyal medya kullanım amaçlarını inceleyen çalışmada, öğretmenlerin sosyal medyayı eğitim amaçlı kullanmadıkları bulunmuştur. Gökçe ve Kaya (2023) sosyal medya platformu olan Instagram’da fenomen olan öğretmenler hakkında öğretmen görüşlerini incelemiştir.

Bu araştırmanın amacı sosyal medya fenomeni öğretmenlerin öğrencilerin eğitimine yansımasına ilişkin fenomen öğretmenlerin, okul yöneticilerinin ve diğer öğretmenlerin görüşlerini belirlemektir. Bu çalışmada, söz konusu faaliyetleri sürdüren öğretmen için "fenomen öğretmen" ifadesi kullanılmıştır. Çalışmada aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

Fenomen öğretmenlerin, okul yöneticilerinin ve diğer öğretmenlerin görüşlerine göre:

- 1) Özellikleri nelerdir?
- 2) Öğrencilerin eğitimlerine yansımaları nelerdir?
- 3) Öğrencilerin tutum ve davranışlarına yansımaları nelerdir?
- 4) Çalıştıkları kurumlardaki öğretmenlerin tutum ve davranışlarına yansımaları nelerdir?
- 5) Yöneticilerin tutum ve davranışlarına yansımaları nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, nitel araştırma yaklaşımlarından biri olan fenomenoloji (olgu bilim) deseni temelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, belirlenen amaca uygun verilerin toplanması, analiz edilmesi ve yorumlanması sürecinde nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Nitel araştırma, anlam oluşturma, açıklama, yorumlama ve çözümleme gibi süreçleri içeren kapsamlı bir yaklaşım olarak tanımlanmaktadır (Merriam, 2015). Bu doğrultuda, okul yöneticileri ve öğretmenlerin görüşlerinden hareketle sosyal medya fenomeni öğretmenlerin incelenmesi amacıyla nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Fraenkel, Wallen ve Hyun'a (2014) göre olgubilim yöntemiyle çalışan araştırmacılar, bireylerin incelenen olguya ilişkin bakış açılarını ortaya koyar ve bu bakış açılarının ortak yönlerini belirler. Bu doğrultuda, "sosyal medya fenomeni öğretmenler" kavramı bir olgu olarak ele alındığında, öğretmenlerin, okul yöneticilerinin ve fenomen öğretmenlerin görüş ve deneyimlerinin derinlemesine incelenmesi amacıyla araştırmada olgubilim deseni tercih edilmiştir.

Çalışma Grubu

Bu araştırmada çalışma grubu, ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Çalışma grubunda, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Kocaeli il merkezinde devlet okullarının ilköğretim, ortaokul ve lise kademelerinde görev yapan altı fenomen öğretmen, 12 okul yöneticisi ve 20 öğretmen yer almaktadır. Ölçüt örnekleme, önceden belirlenmiş bir dizi kriteri sağlayan tüm vakaların analiz edilerek araştırmaya dahil edilmesini temel alır. Bu yöntemde herhangi bir kısıtlama bulunmamakta olup, araştırmacı önceden oluşturulmuş bir ölçüt listesinden de yararlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu çalışmada çalışma grubunun belirlenmesinde kullanılan ölçütler aşağıda sıralanmıştır:

1. Okul yöneticileri açısından, sosyal medya uygulamalarını etkin bir şekilde kullanmaları, fenomen öğretmenlerin görev yaptığı okullarda bulunmaları ve deneyimlerini bilinçli bir şekilde anlamlandırarak aktarabilecek gönüllü öğretmenlerin varlığı;
2. Öğretmenler için, sosyal medya platformlarını aktif olarak kullanmaları, fenomen öğretmenlerin yer aldığı okullarda çalışmaları ve deneyimlerini farkında olarak anlamlandırıp paylaşabilecek gönüllü öğretmenlerin bulunması;
3. Fenomen öğretmenler açısından, sosyal medya araçlarını etkili biçimde kullanmaları, fenomen öğretmenlerin görev yaptığı okullarda çalışmaları, deneyimlerini bilinçli olarak anlamlandırıp paylaşabilen gönüllü öğretmenlerin varlığı ve en az 10 bin takipçiye sahip olmaları.

Li'ye (2018) göre, sosyal medyada etkileyciliği belirleyen faktörlerden biri, takipçi sayısının belirli bir seviyeye ulaşmış olmasıdır. Takipçi sayısının yüksek olması, hem etkileyiciler hem de takipçiler açısından önemli bir gösterge olarak değerlendirilir. Zira geniş bir takipçi kitlesine sahip olan bir etkileyici, daha az takipçisi olan birine kıyasla daha fazla dikkat çeker ve yeni takipçiler edinme ile popülerliğini artırma olasılığı daha yüksektir (Li, 2018; Tam, 2020). Katılımcıların uzmanlık alanı, cinsiyet, yaş, kıdem ve branşlarına ilişkin veriler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1: Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

Katılımcı	Cinsiyet	Yaş	Kıdem (yıl)	Kademe	Branş
F1	Kadın	32	6	Ortaokul	Müzik
F2	Kadın	30	5	Lise	Edebiyat
F3	Erkek	41	12	Lise	Tarih
F4	Erkek	35	9	Ortaokul	Beden Eğitimi
F5	Erkek	35	11	Ortaokul	Türkçe
F6	Erkek	37	16	İlkokul	Sınıf Ö.
M1	Erkek	40	14	İlkokul	Sınıf Ö.
M2	Erkek	45	18	İlkokul	Sınıf Ö.
M3	Erkek	33	10	Ortaokul	Fen ve Teknoloji
M4	Kadın	58	28	Ortaokul	İngilizce
M5	Erkek	44	22	Ortaokul	Bilişim Teknolojisi
M6	Erkek	38	13	İlkokul	Sınıf Ö.
M7	Erkek	29	8	Ortaokul	İngilizce
M8	Erkek	41	9	Ortaokul	Fen ve Teknoloji
M9	Erkek	39	17	Ortaokul	Sosyal Bilgiler
M10	Erkek	36	9	Lise	Matematik
M11	Erkek	30	7	Lise	İngilizce
M12	Erkek	41	4	İlkokul	Sınıf Ö.
Ö1	Erkek	39	10	Lise	Felsefe grubu
Ö2	Kadın	37	14	Ortaokul	Fen ve Teknoloji
Ö3	Kadın	30	8	İlkokul	Okul Öncesi
Ö4	Kadın	27	4	Ortaokul	İngilizce
Ö5	Kadın	33	5	Ortaokul	Beden Eğitimi
Ö6	Kadın	37	13	İlkokul	Okul Öncesi
Ö7	Erkek	24	5	Ortaokul	Türkçe
Ö8	Erkek	34	11	Ortaokul	Bilişim Teknolojisi
Ö9	Kadın	35	10	Ortaokul	İngilizce
Ö10	Kadın	26	6	İlkokul	Okul Öncesi
Ö11	Kadın	35	3	Ortaokul	Türkçe
Ö12	Erkek	43	20	Lise	Beden Eğitimi
Ö13	Kadın	28	3	Lise	DKAB*
Ö14	Kadın	35	11	İlkokul	Okul Öncesi
Ö15	Kadın	38	15	Lise	Felsefe Grubu
Ö16	Erkek	36	11	Ortaokul	Bilişim Teknolojisi
Ö17	Kadın	31	8	Ortaokul	PDR**
Ö18	Kadın	35	10	İlkokul	Okul Öncesi
Ö19	Kadın	41	20	İlkokul	Okul Öncesi
Ö20	Kadın	36	14	Ortaokul	Bilişim Teknolojisi

*=Din kültürü ve ahlak bilgisi, **=Psikolojik Danışma ve Rehberlik

Tablo 1’de görüldüğü gibi, katılımcı fenomen öğretmenlerin ikisi kadın, dördü erkektir. Bu öğretmenlerin yaşları 30 ile 41 arasında değişmekte; kıdemi beş ile 16 yıl arasındadır. Okul yöneticilerinin neredeyse tamamı erkek olup, yaşları 29 ile 58 arasında değişmektedir. Diğer öğretmenlerin ise çoğu kadın ve yaşları 24 ile 43 arasında değişmektedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırma için gereken veri araştırmacılar tarafından geliştirilen, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Yıldırım ve Şimşek’e (2016) göre, görüşme formu kullanılarak araştırma konusuna bağlı kalmak kaydıyla önceden hazırlanmış sorular yöneltilebilir ve görüşme sırasında daha ayrıntılı bilgi elde etmek amacıyla ek sorular sorulabilir. Ayrıca, araştırmacı ve katılımcı, görüşme formu aracılığıyla görüşmenin başlangıç ve bitiş zamanını ile süresini belirleyebilir. Bu bağlamda, katılımcılarla gerçekleştirilen görüşmeler, zaman açısından araştırmacı ve katılımcıya belirli bir esneklik sunmaktadır. Soruların açık uçlu ve esnek bir yapıya sahip olması, katılımcıların kendi algı dünyalarını ve deneyimlerini anlatmalarına olanak tanırken, farklı soruların yöneltilmesi araştırma konusuna dair yeni bakış açıları kazanılmasını kolaylaştırmaktadır (Merriam, 2015). Yarı yapılandırılmış görüşme formu, alanyazın taranarak ve uzman görüşü alınarak hazırlanmıştır. Formda demografik bilgileri sorgulayan sorular dışında, açık uçlu beş soru yer almaktadır. Formda ayrıca sonda sorular da yer almaktadır. Pilot uygulama sonunda forma son şekli verilmiştir.

Verin Toplama Süreci

Araştırma için gereken veri, 2023-2024 eğitim-öğretim yılı güz döneminde toplanmıştır. Veri toplamaya başlamadan önce Kocaeli Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu’ndan etik kurul izni alınmıştır. İznin alınmasından sonra, Kocaeli ilinde yer alan bir ilkokul, iki ortaokul ve üç lise bünyesindeki yönetici ve öğretmenlerle iletişime geçilmiştir. Katılımcılara, araştırmaya katılımın tamamen gönüllülük esasına dayandığı ve istedikleri takdirde herhangi bir aşamada çalışmadan çekilebilecekleri açıklanmıştır. Bu doğrultuda, görüşmecilerden aydınlatılmış onam formunu doldurmaları istenmiştir. Görüşmeler, katılımcıların doğal çalışma ortamlarında yüz yüze gerçekleştirilmiş ve böylece onların kendilerini rahat bir şekilde ifade edebilmeleri desteklenmiştir. Görüşme sürecine başlamadan önce, araştırmanın amacı ve konuya ilişkin genel bilgiler açık bir biçimde aktarılmıştır. Verilerin güvenilir bir şekilde toplanması ve olası veri kayıplarının önlenmesi amacıyla, katılımcıların onayı doğrultusunda görüşmeler ses kaydına alınmıştır. Her bir görüşme ortalama 25 dakika olmak üzere toplamda 950 dakika sürmüştür. Görüşmeler birinci araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Verinin değerlendirilmesinde içerik analizinden yararlanılmıştır. İçerik analizinde, ele alınan olaylarla ilgili deneyimler açıklığa kavuşturulur, önemli ifadelerin bir listesi oluşturulur ve birbirini tekrar etmeyen, örtüşmeyen ifadeler de sıralanır. Her bir ifade eşit derecede değerli kabul edilir. Bu ifadelerden ana temalar türetilir (Creswell ve Creswell, 2017). Literatürde, içerik analizi yaparken izlenmesi gereken farklı süreçler ve kavramsal çerçeveler yer almaktadır. Bu çalışmada, Yıldırım ve Şimşek’in (2016) içerik analizindeki adımlarından (1)

verilerin kategorize edilmesi, (2) temaların belirlenmesi, (3) kod ve temaların düzenlenmesi ve (4) bulguların açıklanması ve yorumlanması aşamaları izlenmiştir.

Öncelikle ham görüşme verisi Microsoft Office Word programı kullanılarak, yazılı hale getirilmiştir. Bilgisayar ortamında yazılı hale getirilen görüşme verileri, analiz için uygun hale getirilmek üzere maddeler halinde ayrılmıştır. Ham veriler kodlanırken, okul yöneticileri “M”, sosyal medya fenomeni öğretmenler “F” ve öğretmenler “Ö” harfleri kullanılarak, katılımcı sırasına göre (M1, F1, Ö1) numaralandırılmıştır. Ardından ham veriler incelenerek uygun kodlar belirlenmiştir. Elde edilen kodlar kullanılarak temalar ve alt temalar oluşturulmuştur. Katılımcılardan elde edilen benzer veriler, aynı kodlar altında toplanmış ve bu kodlar, tema ve alt temalar içinde kategorilere ayrılarak gruplanmıştır.

Araştırmanın geçerli olması için verinin ayrıntılı bir şekilde sunulması ve araştırmacının, araştırma sonuçlarına nasıl ulaştığını açıklaması gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu doğrultuda, bu çalışmada öğrenci görüşlerinden sıkça doğrudan alıntılara yer verilmiş ve bu alıntılar üzerinden sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmanın güvenilirliğini temin etmek amacıyla, veri toplama ve analiz yöntemlerine ilişkin ayrıntılı açıklamalara yer verilmiştir. Yıldırım ve Şimşek'e (2016) göre, yapılan görüşmelerin nasıl gerçekleştirildiği, verilerin nasıl kaydedildiği, verilerin analiz ve sunum yöntemlerinin açıkça belirtilmesi gibi önlemler, araştırmanın dış güvenilirliğini artırabilir. Öte yandan, araştırmacının görüşmelerden elde ettiği verileri yorum katmadan sunması, verileri doğrudan alıntılarla desteklemesi ve önceden belirlenmiş kavramsal çerçeve doğrultusunda verileri analiz etmesi, araştırmanın iç güvenilirliğine katkı sağlayacaktır. Bu çalışmada da elde edilen veriler, öncelikle doğrudan alıntılarla sunulmuş ve yukarıda belirtilen alan yazın çerçevesi ışığında analiz edilmiştir.

Etik Kurul Beyanı

Kurul Adı: Kocaeli Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu
Karar Tarihi: 14.12.2023
Belge Numarası: E.516740

BULGULAR

Fenomen Öğretmenlerin Özellikleri

Analiz sonucunda, fenomen öğretmenlerin özellikleri genel olarak olumlu biçimde ortaya çıkmaktadır (Tablo 2).

Tablo 2: Fenomen Öğretmenlerin Özelliklerini Gösteren Kod, Alt Tema ve Temalar

Tema	Alt Tema	Kod	Katılımcı
Fenomen öğretmenin özellikleri	Eğitim içeriği sağlayan	Teknoloji yüksek okuryazarı Lider, Araştırmacı	berecisi Medya M9, M4, Ö5, Ö6
	İçerik paylaştan	Paylaşımci, Dışa dönük	Üretken, M1, M3, Ö2
	Kendini geliştiren	Girişimci, Yenilikçi, Sosyal, Tutkulu	Özgüvenli, Bilinçli, M1, M2, M7, M11, Ö8

Tablo 2’de görüldüğü gibi, fenomen öğretmenlerin özellikleri genel olarak olumlu biçimde ortaya çıkmaktadır.

Okul Yöneticilerine Göre Fenomen Öğretmenlerin Özellikleri

Katılımcı okul yöneticilerinin tamamına yakını (n=10), fenomen öğretmenlerle ilgili olumlu görüş bildirerek, onların teknolojik gelişmelere açık ve girişimci olduklarını ifade etmiştir. İki okul yöneticisi fenomen öğretmenlere ilişkin olumsuz görüş bildirmiş ve bu öğretmenleri onaylamadığını belirtmiştir. Bu kapsamda okul yöneticilerinin ifadeleri aşağıdaki gibidir:

“Karakteristik özellikleri, görsel şeyleri seven genelde pozitif yönlerini öğrencilere de yansıtmaya çalışan bunun için de sürekli içerik üretmeye çalışan kişiler olduğu kanaatindeyim.” (M3)

“Yapıcı liderlik, medya okuryazarlık, teknolojik gelişmelere açık ve özünde insan sevgisi olan” (M4)

“Hevesli, istekli ve yenilikçi sıfatlarını kendinde barındıran atılgan ve cesur bir tutumla çağa ayak uyduran kişilik özelliklerine sahiptirler.” (M7)

“Özgür ruhlu, dijital okuryazarlığı iyi, iletişim becerileri yüksek, tespit kabiliyeti olan.” (M8)

“Bunu üçe ayırabilirim. Birincisi gerçekten işini sevdiği ve bunu paylaşma ihtiyacı duyanlar, ikincisi bunun faydalı olduğunu düşündüğü için veya sadece ticari amaç güdenler, üçüncüsü ise tamamen beğenilme, popüler olma arzusu güdenler yani eğitim kısmı tamamen bahanesi olanlardır.” (M10)

“Girişimci ve enerjik karakteristik özelliklere sahip olduklarını düşünüyorum. Sosyal medyada fenomen olan öğretmenler zaman zaman eleştirilseler dahi, böyle bir girişimde bulunmalarının sosyalleşmeleri; kendilerini daha iyi tanıtmaları, daha büyük kitlelere ulaşmaları açısından sosyal medyayı etkin kullanmalarında herhangi bir sakınca olmadığını düşünmekteyim.” (M11)

“Fenomen öğretmenlerin daha girişken, yeniliklere açık, özgüveni yüksek öğretmenler olduğunu düşünüyorum.” (M12)

İki okul yöneticisi ise olumsuz görüşünü şöyle ifade etmektedir: *“Bu şekilde adlandırılan bir öğretmenin, öğrencilere daha faydalı olmak değil, kendi yaptıklarının daha görünür olmasını sağlamak, buradan maddi bir çıkar sağlamak, üne kavuşmak gibi amaçlarının olduğunu düşünüyorum. Teknolojinin eğitimde kullanılması bu değildir. Bu sadece bir PR çalışmasıdır.”* (M5)

“.. zaman zaman üzerine vafize olmayan işlere bulaşan tipler.” (M6)

Öğretmenlere Göre Fenomen Öğretmenlerin Özellikleri

Katılımcı öğretmenlerin tamamına yakını (n=17), fenomen öğretmenlerle ilgili olumlu görüş bildirmiş; bu öğretmenlerin yaratıcı, eğlenceli, popüler, teknolojiye açık ve paylaşımcı olduğunu belirtmiştir. Üç öğretmen fenomen öğretmenlere yönelik olumsuz görüşler

bildirmiştir. Fenomen öğretmenlerin gizliliğe önem vermediğini ve “doğru” bir üslup ile iletişim kurmadığını ifade etmiştir. Bu kapsamda bazı öğretmenlerin ifadeleri aşağıdaki gibidir:

“Dışa dönük, iletişim ve sosyal becerileri yüksek kişiler olduğunu düşünüyorum.” (Ö2)

“Özgüvenli, üretmeyi seven, beğeni için gereksiz iş ve işlemlerden kaçınmayan kısacası üşenmeyen insanlar olduğunu düşünüyorum. Daha önce aklıma gelmemiş etkinlik örneklerini alıyor ve uyguluyorum. Kullandıkları programları ve memnuniyetlerini dile getirdikleri için derya denizde aramaktansa hemen işe yarar olan programa ulaşabiliyorum. Deneyimlediklerini paylaşımları ile nelerin yapılabileceğini, hangi kurumlardan destek alınabileceğini görüyorum.”(Ö3)

“En önemlilerinden olan cesaretlendirici ve destekleyici olmalarıdır. Bu anlamda güçlü bir liderlik özelliklerine sahipler. Liderlik özelliğinin önemli bir parçası olan her duruma karşı esnek ve uyarlayıcı olmaları da karakter özellikleri arasında bulunmaktadır. Sosyal medya aracılığıyla etkileşim içinde olduğumuz halde olası her duruma karşı hoşgörülü, sabırlı, açık fikirli ve anlayışlı olduklarını hissedebiliyorum. ..Ürettikleri içerikler, sundukları kaynak olanakları, birçok konuda fikir vermeleri, gündemle yakından ilgilenip herhangi bir gelişme olması durumunda bizimle paylaşımları, öğretmenlik mesleği konusunda örnek davranış ve tutumlar sergilemeleri faydaları arasında.”(Ö4)

“Sosyal, paylaşımcı, yenilikçi, bulunduğu ortamda sevilen lider özellikli kişilik özellikleri, öğrenmeye her daim açık. Paylaşımları meslekleri gereği olduğu müddetçe faydalı olduklarını düşünüyorum. Bilgiyi paylaşmayı seven, çevresine ve mesleğine katkılı sürekli güncel bilgileri takip etmeleri.” (Ö5)

“Daha çabalayıcı ve paylaşımcı görüyorum, sosyal medya aracılığı ile. Fenomen öğretmenlerin bilgi akışlarını paylaşımları ve her gün yeniden yeni etkinlikler keşfetmeleri ve diğer öğretmenlere ışık tutmaları çok değerli”. (Ö6)

Olumsuz görüş bildiren bazı öğretmen görüşleri aşağıda yer almaktadır:

“Kimi öğretmenler tarafından kullanılan üslup bir öğretmenin sahip olması gerekenden çok uzak, argo kullanımı fazla olabiliyor.”(Ö15)

“Bence sadece görselliğe önem veriyorlar. Bence öğretmenlerin fenomen olmamaları gerekiyor. Sadece sosyal medya varmış gibi davranıyorlar.” (Ö19)

“..amacının dışında işler yapan bir grup var ne yazık ki bu hem mesleki anlamda öğretmenlikle bağdaşmayan davranışlar sergileyebiliyorlar.” (Ö20)

Fenomen Öğretmenlere Göre Fenomen Öğretmenlerin Özellikleri

Fenomen öğretmenlerin görüşleri analiz edildiğinde, bütün katılımcıların (n=6) kendilerini yardımsever, yenilikçi, ilgi uyandıran, dışa dönük, lider, ve empati düzeyi yüksek bireyler olarak tanımladıkları anlaşılmıştır. Bu konuda bazı katılımcı ifadeleri aşağıdaki gibidir:

“Fenomen öğretmenler genellikle aktif ve enerjik bir yapıya sahiptirler. Planlı hareket etmeyi tercih ederler ve sürekli olarak yeni fikirler üretme ve geliştirme konusunda çaba gösterirler. Popülerlikleri genellikle yüksektir ve öğrenciler arasında önemli bir etkiye

sahiptirler. Ayrıca, özgüvenli bir tavır sergilerler ve kendilerine zaman ayırarak kişisel gelişimlerine önem verirler.” (F1)

“Fenomen öğretmenler bence ikiye ayrılıyor. Birinci kesim, tamamen öğrenci ve veliye doğrudan ulaşmayı ve yardım etmeyi hedefleyen kesim. Diğerleri ise tamamen şaklabanlıklar yaparak, öğretmenlik mesleğini ayaklar altına alıp tamamen popülerlik için takipçi toplayan sözüm ona öğretmenler. Birinci kısımdaki öğretmenler arasında olduğumu kesinlikle söyleyebilirim. Bu gruptaki öğretmenler olarak hayatın her alanında öğrencilere dokunmak için, onların yararına olan şeyleri yer ve zaman fark etmeksizin paylaşmayı amaçlarız. Empati yaparak gençlere ulaşmanın farklı yollarını bulmaya çalışırız. Diğer sınıfa aldığım öğretmenler ise, belki de pedagojik eğitim bile almamış sadece sosyal medyada bazen komiklikler yapıp, bazen de kendilerini komik duruma düşürerek ilgi çekmeyi amaçlıyorlar. Öğrenciler arasında amaçları belli olan öğrenciler beni ve benim dahil olduğum grubu takip ederken, amacı belli olmayan ve arada kalmış öğrenciler ise ikinci grubu takip etmekte.” (F3)

“Fenomen öğretmenler daha çok öğrencilerde büyük ilgi uyandırmaktadırlar. Çünkü bu öğretmenler, öğrenmeyi heyecanlı hale getirmekte, çevresindekilere ilham vermektedirler. Bununla birlikte fenomen öğretmenlerin yaratıcı ve yenilikçi olduklarını söyleyebilirim. Öğrenme ortamlarını etkin öğrenme için hazırlamakta, farklı etkinliklerle öğrencilerin ilgilerini çekebilmekte, yenilikleri ve değişimleri takip edip, bunlara zaman zaman da öncül olabilmektedirler. Tüm bunları hayata geçirirken de çevresindekilerle sağlıklı ve etkili iletişim kurabilmektedirler. Mesleki anlamda her daim gelişmeye açık öğretmenlerdir.” (F6)

Fenomen Öğretmenlerin Eğitim-Öğretime Yansıması

Fenomen öğretmenlerin genel olarak eğitim-öğretime yansıması Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3: Öğretmenlerin Eğitim-Öğretimlerine Yansımalarını Gösteren Kod, Alt Tema ve Temalar

Tema	Alt Tema	Kod	Katılımcı
Eğitim ve öğretim sürecine yansıma	İçerik üretme	Farklı materyal oluşturma, Bilimsel içerik hazırlama, Bilgiye erişimi kolaylaştırma	M12, Ö2, Ö7, Ö9
	Farklı teknik yöntem kullanma	Her seviyedeki öğrenciye hitap etme, İlgi çekici hale getirme, Derse katılımı sağlama, Olumlu sınıf ortamı oluşturma	M2, M7, Ö1, Ö4, Ö12, Ö13, Ö18,
	Gizliliği ihlal etme	Kişilik haklarını suiistimal etme Özel hayatın gizliliği,	M9, Ö18, Ö20
	Sosyal medyanın fazla kullanımı	Sorunlu sosyal medya kullanma, Kazanımların eksik olması, Dersin işleyişinin aksatılması,	M3, M13, Ö7, Ö15

Tablo 3’te görüldüğü gibi, fenomen öğretmenlerin eğitim-öğretime yansıması, gizliliğin ihlali dışında olumlu biçimde ortaya çıkmaktadır.

Okul Yöneticilerine Göre Fenomen Öğretmenlerin Eğitim-Öğretime Yansıması

Katılımcı okul yöneticilerine göre fenomen öğretmenlerin öğrencilerin eğitimlerine olumlu yansıması, farkındalık kazandırmak, teknolojiyi etkin bir biçimde kullanılabilmek, öğrencilerin sosyal becerilerine destek olmak ve derse ilgiyi artırmak biçiminde sıralanmaktadır. Bu yöndeki bazı katılımcı görüşleri aşağıda verilmiştir:

“Öğrencilerin odağını yakalar. İlgisini sosyal medya aracılığıyla çekerek öğrenmenin gerçekleşmesine imkân tanır.” (M7)

“Kendini sosyal medyada gören öğrencinin öz güveni artabilir. Yaptığı etkinlik başarılı olduğunu görünce ve beğenilince okula olan motivasyonu artar.” (M9)

“Öğrencilerinin vakitlerinin çoğunluğunu geçirdikleri sosyal medya mecralarını etkin bir biçimde kullanabilen bir öğretmen öğrencilerine daha rahat hitap edebilecektir. Öğretmenin teknolojiyi etkin kullandığı gözlemleyen öğrencilerin öğretmene yönelik algıları olumlu yönde değişiklik gösterir. Güncel bilgilere ulaşmaya daha yatkın olan öğretmen, öğrencilerine olumlu katkılarda bulunacaktır.” (M11)

“Öğrencilere farkındalık kazandırma noktasında etkili olabiliyorlar. Klasik yöntemlerin dışına çıkarak eğitim öğretimin daha kaliteli olmasını, öğrenci motivasyonunu yüksek tutma ve anlatım tarzlarının etkili olması öğrenci seviyesinin yükselmesine olumlu yönde katkıları olabiliyor.” (M12)

Okul yöneticilerine göre bu öğretmenlerin eğitim-öğretime olumsuz yansımaları ise sosyal medyanın aşırı kullanımının öğrencilerin dikkatinin dağılması, öğretmenlerin ön plana çıkarken öğrencilerin derslere olan ilgisinin azalması, öğrenci mahremiyetinin ihlal edilmesi ve öğrencilerin problemli sosyal medya kullanımına teşvik edilmesi biçiminde ortaya çıkmıştır. Bu yöndeki bazı katılımcı görüşleri şöyledir:

“Fenomen öğretmen hayatın her anında örnek davranışlar sergilemeli ve takipçilerini hayal kırıklığına uğratabilecek veya hayatında olumsuz kalıcı izler bırakabilecek davranışlardan kesinlikle sakınmalıdır. Bu tür davranışlar öğrencilerin eğitime bakış açısını olumsuz geliştirebilir, motivasyonlarını düşürebilir.” (M12)

“Öğretmen Sosyal Medyayı doğru ve olumlu yönde kullansa dahi, sosyal medya algısı öğrencilerde yetişkinlere göre farklı olduğu için öğrenciler öğretmeni amaç dışı rol-model alabilirler. Öğretmenin eğer ders saatleri içerisinde mobil cihazlarına erişimi mevcutsa sosyal medya hesaplarının bildirim akışı öğretmenin ve öğrencilerin dikkatini dağıtabilir.” (M12)

“..derse ilgilerinin azalmasına sebebiyet verebilirler. Daha çok izlenmek için ilgi çekmeye çalışırken bazen amacın eğitim olduğunu unuturlar.” (M10)

“Fenomen öğretmenler, yaptığı çalışmalarda öğrencilerini kameraman olarak kullanıyor ve bu durum zaman ve öğrenme kaybına neden oluyor. Bazı videolarda öğrencinin ağız özelliğiyle, yanlış telaffuzuyla, fiziki özellikleriyle dalga geçebiliyor. Bazılarında ise öğrencinin yoksulluğu dramatik müzik eşliğinde servis ediliyor, farklılıklar bir zenginlik unsuruyken bir mizah unsuru olarak kullanılıyor. Öğrencinin onuru kırılıyor. Bu görüntüler tüm Türkiye’ye servis edilerek özel hayatın gizliliğinden tutun kişilik haklarına kadar her şey ihlal ediliyor ki bu durum pedagojik olmadığı gibi öğretmenlik meslek etiğine de aykırıdır.” (M9)

“Fenomen diye tabir edilen öğretmen tipinde genellikle öğretmen sınıfında ders anlatmak yerine sosyal medyayla ilgilenmekte, çocukların eğitim öğretiminin aksatmaktadır.” (M6)

Öğretmenlere Göre Fenomen Öğretmenlerin Eğitim-Öğretime Yansıması

Öğretmenlere göre fenomen öğretmenlerin öğrencilerin eğitim-öğretime olumlu yansıması, derse olan ilgiyi artırmak, yeni içerikler üretmek, diğer öğretmenleri rol model olarak benimsenmek, farklı yöntem-tekniklere teşvik etmek, motivasyonu artırmak, öğrencilerin sosyal gelişimini desteklemek biçiminde sıralanmaktadır. Bazı katılımcıların ifadeleri aşağıda verilmiştir:

“Bu öğretmenler birçok noktada eğitimi klasik anlayıştan kurtarıyor. Öğrencinin alışık olduğu ders anlatımının dışına çıkması, farkı yöntemler kullanması, ilginç bağlantılar ve benzetmelerle derse ilgi çekici hale getirmesi öğrencinin derse bakış açısını olumlu olarak değiştiriyor. Bu öğretmenlerin öğrenciye rol model olma noktasında önem arz ettiğini düşünüyorum. Örneğin hedef kitle felsefe, psikoloji konularına sıkıcı buldukları için uzak duruyorlar. Ancak iyi bir model öğrenciyi bu derslere yaklaşıyor. Öğrenci seni sevip benimsediğinde senin yaptığın, ilgilendiğin şeylere bu duygularla yaklaşıyor. Bu öğretmenlerin en işlevsel tarafı dersler için tutum değişikliği noktasında aktör olmalarıdır.” (Ö1)

“Ders içeriği hazırlayan öğretmenlerin içeriklerini ben de derslerimde kullanıyorum. Örneğin o esnada yapamayacağım bir deney var ise derste YouTube kanallarında içerikleri olan öğretmenlerin yaptıkları deneyleri izliyoruz. Ya da öğrencilerim konuyu tekrar etmek istediklerinde yine bu kanallardan yardım alıyorlar. Çeşitli bilimsel içerik hazırlayan kanallar sayesinde güncel bilimsel gelişmeleri bazen derste bazen ders dışında takip edebiliyoruz. Bu derse karşı hem ilginin artmasını hem de eğitim öğretimde başarılarının artmasını sağlıyor.” (Ö2)

“Eğitime yeni pencereler açtığını düşünüyorum.” (Ö6)

“Olumlu yanı farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullanırken öğrencilerin de farklı zekâ türlerine dokunabilmesidir.” (Ö7)

“Bilgiye erişim daha hızlı ve daha kolay olması, çeşitliliğin fazla olması, her şeyin dijitalleştiği bu dönemde eğitimin de teknoloji ile birleşmesi, içine kapanık olan ya da kendini sözel olarak tam ifade edemeyen öğrencilerin sosyal ağlarla kendini anlatabilmeleri olumlu yönde etkileridir.” (Ö9)

“Sosyal medya fenomeni öğretmenlerin öğrencilerin öğrenme sürecinde ilgi ve istek uyandırdığını düşünüyorum.” (Ö12)

“Sosyal medyayı doğru ve dozunda kullananların öğrencilere iyi rol model olduğunu düşünüyorum.” (Ö16)

“Çocukları paylaşmayıp sadece etkinlik üretip paylaşan fenomen öğretmenlerin öğrencilerin eğitimine katkısı; dersi daha eğlenceli hale getirip akılda kalıcılığı artırma, yapabilirim düşüncesini pekiştirme.” (Ö17)

“Yaratıcılığa olumlu etkisi, Çağın gerekliliği olan teknolojiye eşlik etme, Daha geniş öğrenci, veli, öğretmen kitlesine ulaşabilme, Öğrencilerin özgüven artışı.” (Ö18)

Öğretmen görüşleri doğrultusunda, sosyal medyayı aşırı kullanmanın dikkat dağınıklığı yaratma, gizlilik ihlali, öğretmen-öğrenci ilişkisinin olumsuz yönde etkilenmesi, yanıltıcı veya yanlış bilgi içeriği barındırma ve hatalı rol model olma gibi olumsuz yansımaları, fenomen öğretmenlerin eğitim sürecini negatif yönde etkileyebileceği ifade edilmiştir. Bazı katılımcıların bu yöndeki görüşleri aşağıda verilmiştir:

“Öğrenciler üzerinden rant sağlayan öğretmenler tabi ki var. Bu da bence eğitim öğretim aksatılarak video çekildiğini düşünüyorum. Biz dersimizi yapmakla mükellefiz. O videoyu ders saatinden çalarak yapanlar muhakkak var. Bu da öğrencileri yanlış teşvik ediyor. Okumaya öğrenmeye değil de fenomen olma, tiktok videosu çekip kolay yoldan para kazanma gibi sakıncaları var.” (Ö3)

“Öğretmenlerin her şeyi sürekli sosyal medyada paylaşmasının işini aksatmasına sebep olması olabilir. Çevresinden sürekli sosyal medyada takip edildiği için olumsuz dönüşler olabilir. Gerçek işine bak öğrencilerle ilgilen.” (Ö5)

“Beğeni ve ilgi kaygısı yüzünden eğitim ve öğretimi aksatıp öğrencileri ihmal edip vakitlerini ve zamanlarını sosyal medyaya ayırabilirler.” (Ö7)

“Fenomen öğretmenlerin paylaştığı bilgilerin ve içeriğin doğruluğu her zaman garanti altına alınamaz. Yanlış bilgi veya yanıltıcı içerikler, öğrencilerin yanlış anlamalarına veya eksik bilgiye sahip olmalarına neden olabilir.” (Ö8)

“Mahremiyet sınırları aşılabılır. Veliler çocuklarının paylaşılmasına sıcak bakmayabilirler. Öğretmen-öğrenci ilişkisine zarar verebilir. Öğrencilerin öğretmenin özel yaşamına dair her şeye erişmelerini doğru bulmuyorum. Yetişkinler bile sosyal medya ağlarını bilinçsiz kullanma ihtimali varken bunu öğrencilerimizin de pek bilinçli kullanacaklarına ihtimal veremiyorum. Ayrıca mesleki saygınlığa da zarar vereceğini düşünüyorum.” (Ö9)

“Çocuklar da öğretmenleri gibi ünlü olma sevdasına düşüp, eğitimlerini aksatabilir. Ya da her şeyi gösteriş için yapmayı alışkanlık haline getirebilirler. Çünkü fenomen öğretmenler bana gerçekten hiç samimi gelmiyor.” (Ö14)

“Öğrenci-öğretmen diyalogunun olmamasının, öğrencinin öğretmeninden geribildirim alamıyor olmasının özdenetim konusunda öğrencileri zorladığını düşünüyorum.” (Ö15)

“Derslerin ve akışın aksatılması, Olumsuz yorum veya fikirlerden öğrencilerin etkilenmesi, Öğrencilerin fotoğraf, video kayıtlarında gözükmemesinden doğan gizlilik ve hak ihlalleri.” (Ö18)

Fenomen Öğretmenlere Göre Fenomen Öğretmenlerin Eğitim-Öğretime Yansımaları

Fenomen öğretmenler, kendilerinin olumlu yönlerini dersi eğlenceli hale getirmek, esin kaynağı olmak, öğrenci-öğretmen bağına güçlendirmek, öğrencilere kolay ulaşılabilir olmak, farklı yöntem-teknikleri kullanmaları nedeniyle öğrencilerin ilgi ve motivasyonunu artırmak biçiminde sıralamıştır. Bu yöndeki bazı görüşler aşağıda verilmiştir:

“Birçok sosyal medya fenomeni öğretmenin başarı hikayesi vardır. Bu hikayelerden etkilenen öğrenciler, onları bir rol model olarak görebilirler bu sayede motivasyonları ve çalışma istekleri artabilir. Daha kapsamlı ve ilgi çekici ders içerikleri ile öğrencilerin dikkatini çekip etkili bir eğitim sağlayabilirler. Sosyal medya aracılığıyla birçok öğrenciye ulaşabilirler ve kendileri de daha erişilebilir hale gelirler. Öğrencilerin sorularına ve sorunlarına daha hızlı çözümler sağlayabilirler.” (F1)

“Eğlenceli öğretim ve sevilen bir eğitimcinin öğrenci gözünde bu benim öğretmenim gururu yaşatabilir ve öğrenci derse farklı bir bakış açısı ile yaklaşır toplumda kabul görmüş sempati kazanmış bir öğretmeni sevdiği için eğitimi de olumlu yönde etkileyebilir. Sonuçta bir öğrencinin kalbine girmeden beynine girilmez.” (F2)

“Sosyal medyayı aktif kullanan bir öğretmen olarak kendimi alanımda sürekli olarak geliştirmek zorundayım. Sorulan alanımla ilgili her soruya cevap vermek zorundayım. Aynı zamanda kitaplar da yazıyorum. İşte bu özelliklerimden dolayı öğrencilerin bana ulaşması ve bilgi birikimimden yararlanması için sosyal medya en doğru araç olarak kullanılabilir.” (F3)

“İlişkimiz daha iyi oldu, ekip arkadaşı olduk öğrencilerin arasında bağ güçlendi.” (F4)

“Günümüzde eğitim paradigmasında bir değişim yaşandı. Artık pozitivist paradigmadan post-pozitivist paradigmaya geçildi. Bunun sonucunda eğitim felsefesi de öğretmen merkezlienden öğrenci merkezliye doğru evirildi. Haliyle farklılaştırılmış eğitim ve bireyselleştirilmiş eğitim ön plana çıktı. İşte fenomen öğretmenler bu açığı kapatmaya çalışıyorlar diye düşünüyorum. Maalesef kamu okullarında görev yapan öğretmenler, ortalama seviyeye göre eğitim vermekte, öğrenci farklılıklarına cevap verememektedir. Fenomen öğretmenler ise farklı yöntem teknikler, materyaller ve içerikler kullanarak verimi arttırmaktadır.” (F5)

Fenomen öğretmenler, sosyal medyanın aşırı kullanımının dikkat dağınıklığına yol açabilmesi, öğretmenin sosyal medya üzerindeki görünürlüğünün öğrencilerin düşüncelerini olumsuz şekilde etkileyebilmesi, yanıltıcı içerikler sunabilmesi, gizlilik ihlalleri ve öğretim programının kapsamından sapma gibi olumsuz etkilerini de belirtmişlerdir. Bu yöndeki bazı katılımcı ifadeleri aşağıda verilmiştir:

“Öğrencilerin dikkatlerini dağıtabilirler. Öğrenciler sosyal medyada her şeyin kusursuz görüldüğü hissine kapılıp gerçekçi olmayan beklentilere kapılabilirler. Sosyal medya bağımlılığına yol açabilir veya yanlış bilgi ve kaynaklara maruz kalmalarına neden olabilir.” (F1)

“Bazen her şeyi öğrencilere toz pembeymiş gibi gösterebiliyoruz. En azından gösterildiğine çok şahit oldum. Ya da her şeyi çok kötü, çok zor gibi gösterebiliyorlar. Bu da ister istemez öğrencilerin psikolojilerine olumsuz etki yapabilmekte. Hatta hayal kırıklığına varacak sonuçlar doğurarak birçok öğrenciyi amacının dışına çıkarmaktadır.” (F3).

“Fenomen öğretmenlerden bazıları öğretim programının dışına çıkarak içerik, materyal ya da farklı etkinlikler yapabiliyor. Bu konuların yüzeysel kalmasına veya işlenmemesine sebep oluyor. Çeşitli ürünlerin (bazıları eğitim dışında materyaller) tanıtımının yapılması ya da öğretmenin kendi reklamını yapması olumsuz etkilerden. Bir de öğrenci mahremiyeti çok ciddi bir mesele. Herhangi bir zamanda -ki ders anı da buna dahil öğrencilerin görüntü ya da

seslerinin alınması hem yasal hem ahlaki değil. Biz öğretmenlerin asli görevi öğrencileri eğitmek, şov yapmak değil.” (F5)

“Bazen sırf ilgi çekebilmek adına üretilen içerikler aksine öğrencilerin dikkatlerini dağıtabilmektedir. Bu da etkin öğrenmelerini engellemektedir.” (F6)

Fenomen Öğretmenlerin Öğrenci Tutum ve Davranışlarına Yansımaları

Fenomen öğretmenlerin genel olarak öğrenci tutum ve davranışlarına yansımaları Tablo 4’te yer almaktadır.

Tablo 4: Fenomen Öğretmenlerin Öğrencilerin Tutum Ve Davranışlarına Yansımalarını Gösteren Kod, Alt Tema ve Temalar

Tema	Alt tema	Kod	Katılımcı
Öğrenci davranış ve tutumuna yansımaları	Rol model olma	Liderlik, Olumlu tutum değişikliği, Etkin katılım, Kariyer planlaması,	M8, M11, F1, F5, F6, Ö1, Ö6, Ö12, Ö13,
	Sosyal gelişimi destekleme	Motivasyon artması, İletişim becerilerini geliştirme, Aktif katılım Girişkenlik,	M2, M7, M8, M9, M10, F4, Ö2, Ö3, Ö8, Ö11, Ö14, Ö19, Ö20,
	Disiplin sorunları	Zamanı yönetememe, İlgisizlik, Sorunlu internet kullanma	M2, M5, M6, Ö11
	Öğrencinin dikkatini dağıtma	Ders dışı konulara eğilme, İlginin farklı yönlerle kayması, Okula olumsuz tutum	M1, M7, M12, Ö2, Ö8, Ö13

Tablo 4’te görüldüğü gibi, fenomen öğretmenlerin öğrencilerin tutum ve davranışlarına yansımaları, disiplin sorunları dışında olumlu biçimde ortaya çıkmaktadır.

Okul Yöneticilerine Göre Fenomen Öğretmenlerin Öğrencilerin Tutum ve Davranışlarına Yansımaları

Okul yöneticileri, fenomen öğretmenlerin öğrenciler için birer rol model olabileceğini ve yenilikçi öğretim yöntemleri benimseyen öğretmenlerin, öğrencilerin ders ortamına uyum sağlamasını kolaylaştırarak tutum ve davranışları üzerinde olumlu etkiler yaratabileceğini ifade etmiştir. Bazı katılımcıların olumlu yansımaları ilişkin ifadeleri aşağıda verilmiştir:

“Geleneksel tipte bir öğretmen olmadığı için öğrenciler öğretmene karşı disiplin konusunda daha rahat davranışlar sergileyebilirler. Yenilikçi bir öğretmen olduğu için öğrencilerin ilgi alanlarına daha yakın olabilirler, yeni neslin kullandığı argümanları ve jargonu anlamakta güçlük çekmezler.” (M11)

“Fenomen öğretmenleri takip eden öğrenciler onlara sempati, ilgi duyduğu için takip ediyordur. Bu durumda fenomen öğretmenlerin söyleyeceği bir şey, göstereceği bir davranış vb. öğrenciler üzerinde normal bir bireye göre daha geniş, kuvvetli ve kalıcı bir etki yaratacaktır.” (M8)

Veri analizi sonucunda, okul yöneticilerinin fenomen öğretmenlerin öğrenci tutum ve davranışlarına yansımalarına ilişkin olumsuz yansımaları dair daha fazla görüşü olduğu ortaya çıkmıştır. Bu görüşler, sosyal medya fenomenlerinin “yanlış” rol model olma ihtimalinin

yüksek olması öğrencilerin dikkatinin dağılması ve problemli sosyal medya kullanımına yol açması biçiminde sıralanmaktadır. Bu yöndeki bazı katılımcı görüşleri şöyledir:

“Bizler öğretmenler olarak internetin ve teknolojinin olumlu ve olumsuz yönlerini sürekli anlatan kişileriz. Bir öğretmenin bütün bunları anlatıp sonrasında öğrencilerin kişisel verileri ve görüntülerini paylaşması ve bunu bir platform üzerinden paylaşması kabul edilemez. Bu durum öğretmenin öğrencilerinde; “öğretmen yapıyorsa bir sakıncası yok!” anlayışı oluşturarak örnek almasına ve sosyal medya konusunda henüz yeteri kadar bilgisi olmayan çocukların istismara açık mecralara girmesine sebep olabilecektir. Ayrıca öğrencinin gözünde öğretmenler arasında bir ayırım oluşması da muhtemel sorunlardan birisidir.”(M5)

“Öğrenciler de zamanla fenomen olmaya çalışabilir. Sanal ortamlarda daha çok zaman geçirmesine neden olabilir. Çağımızın bir sorunu olan sosyal medya bağımlılığı artabilir. Yıllar sonra karşılaşacağı videosunu kabullenemeyebilir ve pişmanlık duyabilir.” (M9)

“Bu tarz öğretmenlerin öğrencileri öğretmenlerine özenmekte, ailelerinden bilgisayar, tablet, telefon istemekte ve olumsuz internet bağımlılığı ortaya çıkmaktadır. Bu durum çocuklarda olumsuz davranışlar görülmesini artırmaktadır.” (M6)

“Sosyal medyada beğenilme takdir edilme ve takipçi sayısının fazla olması isteği insanların kendilerini önemli hissetmelerine sebep oluyor. Bu anlamda öğrencilerin de yaptığı işleri akademik olarak katkı sağlaması için değil de bir sosyal medya platformuna hizmet için görmeleri onların gelişimleri ve idol noktasında yanlış yönlendirilmesine neden olabilir.” (M3)

“Kişi eğer zorbalığa sebep olacak davranışta bulunuyorsa mesela boy, kilo, tarz, dünya görüşü gibi durumları yerden yere vuruyorsa, öğrencide belli kompleks veya depresyon durumu ortaya çıkarabilir. Ya da kişi kötü davranış konuşma stili kullanıyorsa öğrenci bu özellikleri kendisine yakıştırabilir.” (M10)

Öğretmenlere Göre Fenomen Öğretmenlerin Öğrencilerin Tutum ve Davranışlarına Yansıması

Öğretmenlere göre fenomen öğretmenlerin öğrencilerin tutum ve davranışlarına yansıması, rol model olma, iletişim becerilerini geliştirme, öğrenci motivasyonunu artırma biçiminde sıralanmaktadır. Bu yöndeki bazı katılımcı görüşleri aşağıda verilmiştir:

“Örneğin öğrenci sizin sayenizde felsefeyi sevmeye başlıyor, sonra birkaç araştırma yapıyor, sonra okuma listesinde sürekli bu tarz kitaplara yer veriyor. Yani bu gruptaki öğretmenlerin öğrencileri etkileme olasılığının daha yüksek olduğunu düşünüyorum.” (Ö1)

“Öğrencilerinde daha özgüvenli ve daha doğal paylaşımı yüksek bir ortamda eğitime katıldıklarını gözlemlemekteyim.” (Ö6)

“Bu öğretmenlerin öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirme sürecinde olumlu rol model etkisi olduğunu düşünüyorum.”(Ö12)

Öğretmenlerin görüşlerine göre, bu öğretmenlerin olumsuz etkileri arasında internetin hatalı kullanımının teşvik edilmesi, performans kaygısının artması ve disiplin sorunlarının ortaya çıkması yer almaktadır. Bu yöndeki bazı katılımcı ifadeleri aşağıda verilmiştir:

“Öğrencileri sosyal medyaya özendirir. Veliler ve öğrencilerin olumsuz tutum geliştirmesine neden olabilirler. Öğretmenin okul içi bağı az olur odak noktası sosyal medyadır. Okul disiplini anlamında olumsuz etkileri olur.” (Ö11)

“Fenomen öğretmenlerin başarıları ve popülerlikleri, bazı öğrencilerde kendilik değeri ve benlik algısıyla ilgili sorunlara neden olabilir. Öğrenciler, fenomen öğretmenlerin başarılarını kendi başarı standartlarıyla karşılaştırarak olumsuz duygular geliştirebilirler.” (Ö8)

“Ders içeriği değil de öğrenci görselleri ile içerik paylaşan fenomenlerin öğrenciler üzerinde bazı olumsuz tutumlara neden olabileceğini deneyimlemiştim.” (Ö2)

Fenomen Öğretmenlere Göre Fenomen Öğretmenlerin Öğrencilerin Tutum ve Davranışlarına Yansıması

Fenomen öğretmenlere göre kendilerinin olumlu yansımaları, motivasyonu artırmak, öğretmen-öğrenci ilişkisini iyileştirmek, derslere ilgiyi artırmak biçiminde ortaya çıkmaktadır. Bu yöndeki bazı katılımcı görüşleri aşağıda verilmiştir:

“Öğrencilere ilham vererek motivasyonlarını artırabilirler. Öğrencilerin derslere olan ilgilerini güçlendirebilirler. Yenilikçi öğrenme yöntemleri ve teknoloji kullanımı konusunda başarılı oldukları için öğrenmeyi daha etkili sağlayabilirler. Bununla birlikte, sosyal medya aracılığıyla öğrencilerle daha yakın bir ilişki kurarak iletişimlerini güçlendirebilirler. Öğrencilerin kariyer hedeflerine ulaşmaları için rehberlik edebilir ve onlara mesleki tavsiyelerde bulunabilirler.” (F1)

“Artık iletişim çağındayız. Sosyal medya hayatın her yerinde. Hatta medya etkinliğini yitirdi ve yerini sosyal medyaya bıraktı denilebilir. Fenomen öğretmenler, öğrencilerine doğru ve etkin sosyal medya kullanımı konusunda örnek oluyor. Yani dijital okuryazarlık noktasında ciddi bir katkı var. Eğitim programlarına baktığınızda medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık, yapay zekâ gibi dersler eklendi. Öğrencilerin bu konularda motivasyonlarını arttıracığından olumlu katkıları olacaktır.” (F5)

“Öğrencilerin yüksek ilgiye ve motivasyona sahip olmaları, etkinliklere aktif katılım göstermeleri, farklı bakış açısı kazanmaları, dijital becerilerini geliştirmeleri gibi yansımalar olumlu olabilir.” (F6)

Fenomen öğretmenlere göre öğrenci tutum ve davranışlarına olumsuz yansımaları, öğrencilerin dikkat dağınıklığına, problemlili sosyal medya kullanılmasına ve sosyal medyada yapılacak kötü yorumlar sonucu özgüveninin azalmasına neden olmak biçiminde ortaya çıkmaktadır. Bir katılımcının bu yöndeki ifadesi şöyledir: “Öğrencilerin dikkatini dağıtabilirler. Öğrenciler sosyal medyada her şeyin mükemmel göründüğünü düşünebilir ve gerçekçi olmayan beklentilere sahip olabilirler. Bu öğretmenler sosyal medya bağımlılığına yol açabilir veya onları yanlış bilgi ve kaynaklara maruz bırakabilir.” F1.

Fenomen Öğretmenlerin Diğer Öğretmenlerin Tutum ve Davranışlarına Yansımaları

Katılımcı öğretmenlere göre fenomen öğretmenler güçlü iletişim becerilerine sahip, iş birliği ve desteğe önem veren, teknolojik yeniliklere uyum sağlayabilen, görünür olmayı tercih

eden, yaratıcı, farklılık yaratma isteği taşıyan, sosyal çevrede öne çıkan, dışadönük, girişimci ve yenilikçi bireyler olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca bu öğretmenlerin göz önünde olmayı seven, yaratıcı, destekleyici, iş birliğine yatkın, teknolojiye uyumlu ve dinamik bir yapıya sahip olduğu sonucuna da ulaşılmıştır (Tablo 5).

Tablo 5: Fenomen Öğretmenlerin Diğer Öğretmenlerin Tutum ve Davranışlarına Yansımalarını Gösteren Kod, Alt Tema ve Temalar

Tema	Alt Tema	Kod	Katılımcı Kodu
Diğer öğretmenlere yansımaları	Yol -gösterme	Üretkenlik Örnek olma, Öncülük etme, Paylaşımcı olma	M2, M6, M9, M12, F1, F2, F4, F5, Ö3, Ö4, Ö7, Ö9, Ö10, Ö13, Ö16
	Yeniliğe teşvik -etme	Yeni yöntem ve teknik geliştirme, Yenilikçi olma, Güncel konulara odaklanma Verimlilik	M2, M3, M7, F2, F4, F3, Ö3, Ö9, Ö13, Ö17 Ö20,,
	Rekabet -ortamı oluşturma	Gözde olma eğilimi, Kıskançlık, İlgi çekme, Kıyaslanma,	M7, M10, F1, F5, F6, Ö8, Ö14, Ö15, Ö17, Ö20
	Teknoloji kullanma	Sosyal medyanın fazla kullanımı, Teknoloji bağımlılığı	M3, M5, M9, F6, Ö7, Ö11, Ö18

Okul Yöneticilerine Göre Fenomen Öğretmenlerin Diğer Öğretmenlerin Tutum ve Davranışlarına Yansımaları

Okul yöneticilerine göre fenomen öğretmenlerin diğer öğretmenler üzerindeki olumlu yansımaları, diğer öğretmenlere örnek olma, yeni teknikler konusunda bilgi sağlama ve yol gösterme biçiminde sıralanmaktadır. Bu yöndeki bazı katılımcı görüşleri aşağıda verilmiştir:

“Güncel kalmaları konusunda özendirici olabilir.” (M1)

“Fenomen öğretmenlerin yaptıkları sosyal medyada izlendikçe diğer öğretmenler de derslerinde değişik yöntem teknik uygulamaya heveslenmektedir.” (M6)

“Fenomen öğretmen yaptığı güzel paylaşımlarla diğer arkadaşlarına örnek olabilir. Arkadaşları yaptığı etkinliklere eklemeler yaparak daha verimli eğitim ortamı oluşturabilir.” (M9)

Okul yöneticileri ayrıca diğer öğretmenlerin çalışmalarının geri planda kalması ve rekabetin artması gibi olumsuz yansımalar da sıralamıştır. Bazı katılımcıların bu yöndeki görüşleri aşağıda verilmiştir:

“Kıskançlık ve haset düşüncelere sebebiyet verebilmektedir.” (M7)

“Fenomen öğretmenlerin yaptığı bazı paylaşımlar öğretmen arkadaşları tarafından abartılı bulunabilir. Bu durum okul atmosferini ve meslek barışını olumsuz etkiler. Bazı gözü boyanan veliler çocuğunun dersine bu fenomen öğretmenlerin girmesini isteyebilir. Öğretmenler arası olumsuz rekabet ortamı oluşur.” (M9)

“Fenomen olmayan öğretmenleri işinde iyi de olsa bazen geri planda bırakabilir. Bu da öğretmenler odasını karıştırabilir.” (M10)

Öğretmenlere Göre Fenomen Öğretmenlerin Meslektaşlarının Tutum ve Davranışlarına Yansıması

Öğretmenlere göre fenomen öğretmenlerin diğer öğretmenler üzerindeki olumlu yansımaları, meslektaşlara örnek olmak, yeniliklere teşvik etmek, üretkenliğin ve teknoloji kullanımının artmasını sağlamak biçiminde sıralanmaktadır. Bu yöndeki bazı katılımcı görüşleri aşağıda verilmiştir:

“Meslektaşlarına -örnek oluyorlar. -Okulda iyi karşılandıkları -takdirde iş -birliğinden kaçınmıyorlar. -Yaptıkları ile aldıkları -övgüler diğer öğretmenleri de- üretkenliğe teşvik edebiliyor. (Diğer öğretmenler) özellikle Avrupa projelerine daha sıcak bakıyorlar.” (Ö3)

“Benim üzerimde öğretici içeriği etkili sunmam konusunda önemli bir etkiye sahipler. Ders içeriğinde kullanabileceğim en etkili yöntem ve teknikleri bulmam ve bu yöntem tekniklere uygun materyal hazırlamam sürecinde olumlu yönleri bulunmaktadır. Ders öncesi yaptığım hazırlıkların çoğunda fenomen öğretmenlerden fikir aldım. Her yaş grubuna ve her öğrenciye hitap eden etkili yöntem ve teknikleri bulunmakta. Birçok dersimden önce fenomen öğretmenlerden fikir alıp dersime ona göre hazırlık yaptım. Ve hem benim için hem de öğrencilerim için oldukça keyifli, eğlenceli ve öğretici dersler geçirdik. Öğrencilere karşı tutum ve davranışlarım, sınıf yönetimini etkili bir şekilde sağlamam, öğrencilerimi nasıl daha etkili cesaretlendirebilirim, motive edebilirim ve derse olan ilgilerini arttırabilirim gibi birçok noktada bana ışık oldular.”(Ö4)

“Eğitimde çeşitliliğin artması, farklı çalışmaların yaygınlaşması, yaşanan sorunlara farklı bakış açılarının ve çözümlerin olduğunun görülmesi ve uygulanması.” (Ö9)

“Tecrübe ve bilgilerini diğer öğretmenlerle paylaşması.” (Ö10)

“Sosyal medya kullanımından uzak eski kuşak diyebileceğimiz öğretmenlerin sınıfta kullandıkları uygulamaları güncelleme noktasında faydası olacağını düşünüyorum.”(Ö16)

Öğretmenlerin, fenomen öğretmenlerin diğer meslektaşlarına olumsuz yansımalarını, kıyaslama, rekabet ve beklentilerin yükselmesi sebebiyle baskı ve olumsuz duygular hissetme biçiminde sıralamıştır. Bu yöndeki bazı katılımcı görüşleri aşağıda verilmiştir:

“Öğretmenler arası bir kıyaslamaya sebep olduğunu düşünüyorum. Ayrıca kendilerinin ön plana çıkardıklarını ve kendilerinin en iyisi olduklarını düşünüyorlar bence çünkü öğrencilerinin hep iyiliğini istediklerini iddia ediyorlar. Çocukların fotoğrafını paylaşmanın yasak olduğunu söylendiğinde kendilerinin çok güzel savunup onların çocukların hakkını koruduklarını söylüyorlar.” (Ö14)

“Gruplaşmaya sebebiyet verebilir diğer öğretmenlerde belki sınıflarında güzel çalışmalar yapıyordur ama bunu paylaşmayınca onlar çalışmıyor gibi bir algı olabilir velilerin ve idarenin gözünde.” (Ö17)

“Birbirleriyle yarış haline girdiklerini düşünüyorum. Benim etkinliğin daha güzel yarışı.” (Ö19)

“Bir tercih olarak sosyal medyaya yönelmemiş bir öğretmen fenomen olarak tanımlanan kişiden değersiz bir öğretmen olmadığı gibi fenomen olarak tanımlanan öğretmen

de diğer öğretmenlerden daha başarılı olarak nitelenmemelidir. Kimi zaman fenomen öğretmenlerin bu doğrultuda tavırlarını gözlemleyebiliyoruz.” (Ö15)

Fenomen Öğretmenlere Göre Meslektaşlarının Tutum ve Davranışlarına Yansıması

Fenomen öğretmenlere göre, kendilerinin meslektaşlarına olumlu yansımaları, ilham kaynağı olmak, iş birliği yapmak, kendilerini geliştirmelerine katkıda bulunmak biçiminde ortaya çıkmaktadır. Bu yöndeki bazı katılımcı görüşleri aşağıda verilmiştir:

“Öğretmenliğin zor yanlarını sergiledikleri yerde iç ses oldukları için sempati duyulabilir. Bir öğretmenin halinden yine bir öğretmen anlar mantığı olumlu etki bırakır. Fenomen öğretmen sürekli kendini yenileyip yeni bir içerik üretmeye çalıştığı için diğer öğretmenler üzerinde kolaylıklar sağlayabilir, örnek alınabilir.” (F2)

“Yaptığım çalışmalarımı çok takdir ediyorlar hatta rehber öğretmeniz sosyal medya sayfası açıp, rehberlikle ilgili çalışmalar yapacağını söyledi. Diğer öğretmenlerde aynı heyecanı yaşaması için benim gibi olmasını sağlıyor. Diğer öğrenciler bende gördüğü performansı diğer öğretmenlerde de bekliyor; öğretmenlere güven veriyor. Öğretmenlik değerini artırıyor.” (F4)

“Bu oldukça göreceli bir durum. Eğer sosyal medya fenomeni öğretmenler iş birliği ve etkileşime yatkınsa arkadaşlarını olumlu etkiler. Sonuç olarak arkadaşlarını değişen bilgiler, teknikler, materyaller konusunda bilgilendireceklerdir. Diğer öğretmen arkadaşlarının dijital okuryazarlıklarının gelişmesine farklı teknikler kullanmasına yardımcı olacaktır.” (F5)

Fenomen öğretmenler, diğer öğretmenlere olumsuz yansımalarını velilerin ve idarenin baskısı, kıyaslama, rekabet biçiminde sıralamaktadır. Bu yöndeki bazı katılımcı görüşleri aşağıda verilmiştir:

“Fenomen öğretmenlerin başarıları diğer öğretmenlerde kıskançlık ve rekabet duygularını tetikleyebilir. Bu sebeple iş birliği yerine rekabetçi bir ortam oluşabilir. Ayrıca, sosyal medyada popülerlik hedeflemek diğer öğretmenlerin dikkatini dağıtabilir ve verimsizliğe sebebiyet olabilir. Bazı fenomen öğretmenlerin davranışları, mesleki standartlara ve etik kurallara aykırı olabilir, bu da eğitim camiasında güven kaybına neden olabilir. Bu sebeple iş birliği ve profesyonellik konularında zorluklar çıkabilir.” (F1)

“Burada en büyük problem idarecilerin ve velilerin baskısı olacaktır. Şu öğretmen yapıyor, siz neden yapmıyorsunuz? Sorusu illaki sorulacaktır. Bu durumda diğer öğretmenleri rahatsız edecektir. -Bir de kıskançlık konusu var. ..Sonuç olarak Fenomen öğretmen, popüler ve tanınmış biri. Bu durum diğer öğretmenlerin kıskanması sonucunu doğuracaktır.” -(F5).

“Burada bence en çok ön plana çeken şey kıyaslama olabilir. Fenomen öğretmenle kıyaslanmak öğretmenin özgüvenini zedeleyebilir, mesleki motivasyonunu düşürebilir. Bundan ayrı olarak fenomen öğretmen tarafından sunulan yeniliklere ve değişimlere direnç gösterilebilir. Fenomen öğretmenin popüler olmasından dolayı kıskançlık duygusu oluşabilir. Öğretmenler arasında gruplaşmalar ve kutuplaşmalar görülebilir.” (F6)

Fenomen Öğretmenlerin Okul Yönetimine Yansıması

Analiz sonucuna göre fenomen öğretmenler okulun tanıtımını yapmakta, meslektaşlarıyla iş birliği yapmakta ve okulun ihtiyaçlarının giderilmesine katkıda bulunmaktadır. Diğer yandan rekabeti artırmakta; okulda yapılan hataların sosyal medyada yansıtılması ihtimali doğmakta ve okulun itibarının zedelenmesi söz konusu olabilmektedir (Tablo 6).

Tablo 6: Fenomen -Öğretmenlerin Yöneticilerin -Tutum ve- Davranışlarına Yansımalarını Gösteren Kod, Alt Tema ve Temalar

Tema	Alt -Tema	Kod	Katılımcı
Yönetici tutum ve davranışına yansıması	İş birliği yapma	Okula ilgiyi arttırma, Destekleyici ilişki kurma, Pozitif tutum geliştirme Tecrübe paylaşımı	M1, M2, M6, Ö1, Ö3, Ö10, Ö19,
	Okulun ihtiyaçlarının giderilmesi	Okul -tanıtımına katkı, Fiziksel imkanların -iyileştirilmesi, Malzeme desteği sağlama,	F2, F3, F5, Ö3,
	Yönetim işlerinin aksamaması	Yönetimde çift başlılık oluşması Evrakların hazırlanmasının gecikmesi, Ders işleyişinin aksamaması,	M1, M2, M11, Ö9
	İlişkilerin- bozulması	Okul -aile ilişkilerinin zedelenmesi, İş barışının-bozulması, Öğretmenlerin kıyaslanması	F5, Ö4, Ö7, Ö8, Ö14, Ö16

Okul Yöneticilerine Göre Fenomen Öğretmenlerin Okul Yönetimine Yansıması

Okul yöneticilerine göre fenomen öğretmenlerin okul yönetimine yansıması, diğer öğretmenlere yol göstererek, yeni teknikler konusunda bilgi sağlayarak ve örnek olarak, olumlu okul iklimi yaratmaya katkı sağlamalarıdır. Bu yöndeki bazı katılımcı görüşleri aşağıda verilmiştir:

“Okul çevresinin okula olan ilgisini arttırarak akademik başarısı yüksek öğrencilerin okulu tercih etmesi nedeniyle okuldaki eğitim kalitesinin artması. Okul başarısının artması nedeniyle reklamının daha iyi yapılması ve ihtiyaçlarını gidermede kolaylık sunması olumlu yönleri olabilir.” (M1)

“Okulun reklamının yapılması, Okulun çeşitli ihtiyaçlarının giderilmesi, velilerin okula olan ilgisini arttırması” (M2)

“Bazı okul yöneticileri bu durumu okulun ve özellikle kendi reklamını yapmakta kullanmaktadır.” (M6)

“Fenomen öğretmenler iletişim becerilerini ve etki alanını kullanarak okul idaresi ve öğretmenler arasında bir iletişim kanalı vazifesi görebilirler. ..Bazı okullarda bu oldukça elzem. Okul ekosisteminde birlikte görev yapan paydaşlar bu iletişim kanalını kullanarak birbirine karşı pozitif tutum geliştirebilirler veya bazı yanlış anlaşılmalarda bu kanal kullanılarak

düzeltilir. Öğretmen ve yöneticiler de bunun varlığını bilerek daha sakin ve çözüm odaklı davranabilir.” (M8)

Katılımcılara göre bu öğretmenlerin, okul yönetimine yönelik olumsuz etkileri, okulda rekabetin yoğunlaşması, sosyal görünürlük nedeniyle yapılan hataların sosyal medyada paylaşılması ve bunun doğurabileceği olumsuz sonuçlar, kurumun itibarının zarar görme riski gibi faktörler doğrultusunda okul ikliminin olumsuz yönde etkilenmesi biçiminde sıralanmaktadır. Bu yöndeki bazı katılımcı görüşleri aşağıda verilmiştir:

“Fenomen öğretmene idarenin ilgisinin olduğunu düşünen diğer öğretmenler ne yaparsa yapsın başarısının görülmeyeceğini düşünerek mesleki tükenmişlik sendromu yaşayabilir. Fenomen öğretmene karşı olumsuz duygular yaşayarak okul iklimine zarar verebilirler. Bu durumda idare katı yöntemler kullanarak gerekli düzeni sağlama yoluna gidebilirler. Kısacası fenomen öğretmen idareyi despot bir yapıya büründürebilir.” (M1)

“Diğer öğretmenlerden ayırma/kayıma. Verilen görevleri yerine getirmeme, Okul ikliminin bozulması.” (M2)

“Fenomen öğretmenler çektiği bir videoda okulu ve yapılan bir çalışmayı eleştirip bunu sosyal medyada paylaşırsa yöneticilerin gazabına uğrar. Ders programını paylaşıp ‘böyle idareciniz varsa vay halinize’ diye paylaştığında o idareci sosyal medyada linç edilebilir. Okulun şartları ve iklimi bilinmeden yorumlar yapılır.” (M9)

Öğretmenlere Göre Fenomen Öğretmenlerin Okul Yönetimine Yansıması

Öğretmenlerine görüşlerine göre “fenomen öğretmenler”in okul yönetimine etkisi; okulun tanıtımına katkı sağlama, yönetimin bu öğretmenlere destek sunması ve diğer öğretmenler için rol model oluşturarak onları teşvik etme gibi yönlerden olumlu olabilir. Bu yöndeki bazı katılımcı görüşleri aşağıda verilmiştir:

“Kadrosunda fenomen ve günceli yakalamış öğretmenleri bulunduran yöneticiler bir süre sonra daha ılımlı, daha güncel, daha iletişime açık, daha işbirlikçi ve karşılıklı belirleyicilikle hareket ediyorlar.” (Ö1)

“Fenomen öğretmenlerin okulun adını duyurmasından memnun olan idareci arkadaşlar var. Okulun reklamının yapılmasından, gelen öğrencilerin de tanınmış bir okulda bulunmaktan aidiyet duygularının arttığı oldu. Bu okulun iklimine olumlu yansıyor. Haliyle müdür bu durumdan memnun kalıyor. Okula gelen yardımlar sayesinde okulun eksiklikleri gideriliyor.” (Ö3)

Öğretmenlerin bu öğretmenlerin okul yönetimi üzerindeki olumsuz yansımaları da diğer öğretmenlerin ihmal edilmesi, işlerin öğretmenlerce aksaması, velilerle olan ilişkilerin bozulması, okuldaki yönetimin itibarsızlaştırılması biçiminde sıralanmaktadır. Bu yöndeki bazı katılımcı görüşleri aşağıda verilmiştir:

“Sosyal medyada daha aktif olmak adına okul işlerini aksatma ihtimalleri, mesleğe olan saygınlığın azalacağını düşünmeleri ve diğer öğretmenler tarafından kayırıldığını düşünmemeleri için yöneticilerin bu konuya sıcak baktıklarını düşünmüyorum.” (Ö9)

“Tanınmış olmanın getirdiği ego, ayırım ve rekabet artışı. Okul veya etkinlikle değil bir kişinin ismiyle öne çıkma durumu.” (Ö18)

“Bütün öğretmenlerin de aynı şekilde paylaşımlarda bulunmalarını zorlayan yöneticiler olabiliyor. Sosyal medya o kadar çok hayatımıza girmiş ki hayat sadece orda varmış gibi davranışlar gözlemlenebilir.” (Ö19)

“Yanlış kullanımlarda okula bakış açısının olumsuzla dönebileceğini düşünüyorum. Sosyal medya terörü de denilen en ufak sorunların sosyal medyada büyümesi ya da büyümüş gibi gösterilmesinin okulun genel imajı açısından olumsuz sonuçlar doğuracağından yöneticilerin de bu konularda zor durumda kalacak olması.” (Ö16)

Fenomen Öğretmenlere Göre Okul Yönetimine Yansıması

Fenomen öğretmenlere göre kendilerinin okul yönetimine yansıması, okul yönetimine güncel bilgileri ve teknikleri sunabilmek, okulun tanıtımını yapmak, okulda destekleyici ilişkiler kurmak, yeniliklere olumlu şekilde yaklaşmak biçiminde sıralanmaktadır. Bu yöndeki bazı katılımcı görüşleri aşağıda verilmiştir:

“Okulundan ve öğrencilerinden güzel bir dille bahsedildiği zaman yöneticiler bu konuda gurur duyabilir. O öğretmene karşı farklı bir yaklaşım içinde olup bireysellikten çıkarıp destekleyici olabilir.” (F2)

“Okul ismi ön plana çıkarıldığı için idare bundan olumlu etkileniyor. Dersime olan değer artıyor Dersime olan bakış açıları olumlu etki yapıyor dersime daha çok önem vermeye başladılar.” (F4)

Fenomen öğretmen bu konudaki olumsuz görüşleri ise sosyal medyada görünür olmaları sebebiyle yanlışların görmezden gelinmesi uyguladıkları teknik ve yöntemlerin geleneksel yöntemlerden farklı olması, ve rekabet açısından okul yönetimini zor duruma sokması biçiminde sıralanmaktadır. Bu yöndeki bazı katılımcı görüşleri şöyledir:

“Fenomen öğretmenler bazı yöneticilerin otoritesinin zayıflamasına neden olabilir. Yöneticiler, fenomen öğretmenlerin popülerliği karşısında kendilerini yetersiz hissedebilir ve liderlik rolleri zayıflayabilir. Fenomen öğretmenlerle yöneticiler arasında çatışmalar çıkabilir ve okul yönetiminde gerilimlere neden olabilir. Bazı yöneticilerde kıskançlık ve rekabet duygularını tetikleyebilir. Bu durum, iş birliği ve destek yerine rekabetçi bir ortama sebep olur.” (F1)

“İdare benim çalışkan tavırlarımdan dolayı eski öğretmenlerinin bugüne kadar çok da bir şey yapmadıklarını anlamış oldular. Bundan dolayı diğer öğretmenlerden de proje ya da öğrencilere karşı daha ilgili tutumlar beklemeye başladılar. Hatta okul müdürümüz, kendi yardımcılarından da yeni şeyler isteyince bazı idareciler yüzüme karşı söylemeseler bile bakışlarından anladığım üzere ‘keşke gelmeseydin’ gibi bakmaya başlamışlardı. Ancak birkaç sohbet sonrasında aslında ilk öğretmenliğe başladığımız gibi idealist olmalıyız mantığında birleştik. Çünkü çalıştığım yer oldukça yüksek puanlı öğretmenlerin yani yaşça daha büyük öğretmenlerin geldiği bir okul ve bir nevi son durak olarak görünüyor. İşte bundan dolayı hedefleri kalmamış bir grup olması oldukça normal karşılanıyordu. Ancak şimdi yaptığımız çalışmalarla herkes ilk günkü gibi öğretmenlik aşkını yeniden hissetmeye başladı.” (F3)

“Bu durum idarecinin kendisiyle ilgili. Daha öncesinde çalıştığım bir idarecim “eski köye yeni adet getirme” diyerek çalışmalarımı engellemeye çalışmıştır. Ya da diğer öğretmen arkadaşları örgütleyip otoritesini sarsacağıma dair korkuları da vardı. Bir önyargı ile yaklaşıp ders programımı bozdu, sürekli yaptıklarımı inceledi ve takip etti. Onun için ben yasal olmayan bir şey yapıyordum çünkü. Oysaki diğer tarafta bakanlık benim gibi arkadaşları fark yaratıyoruz diye ödüllendiriyordu. Benim yaptığım işte önceliğim öğrencilerimin yararındır. Bunu idarecim de anladı ve sorun çözüldü. Bunun gibi durumları bir daha yaşamamak için kesinlikle yasal bir düzenleme gerekmektedir. Bakanlığın kendisi bile ÖBA, EBA, Dijitalim gibi birçok dijital uygulamalar üretmektedir. Pandemi sürecindeki olumlu katkılarımızı söylemiyorum bile. Tüm bunları düşündüğümde artık işin yasal zeminde tartışılması ve yediğimiz linçlerin bitmesini istiyorum.” (F5)

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırma sonucunda, katılımcıların fenomen öğretmenleri tanımlamada ortak nitelikler belirttiği belirlenmiştir. Katılımcıların görüşlerine göre fenomen öğretmenlerin özgüveni yüksek, popüler, girişken, göz önünde olmayı seven özellikler taşıdığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca bu öğretmenlerin öğrenciler ile ilişkilerinin iyi olduğu, kişisel gelişimlerine verdikleri önemi sosyal medyada yansıttıklarını ve pazarlama yaptıkları da ortaya çıkmıştır. Yanıtlarda öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin daha eleştirel olduğu; fenomen öğretmenlerin ise daha savunucu olduğu görülmüştür. Araştırmanın bu bulgusu, Döğner’in (2023) çalışmalarında ulaştığı bulgularla benzerlik göstermektedir.

Fenomen öğretmenlerin eğitim-öğretime olumlu etkilerine ilişkin bulgular, bu öğretmenlerin yenilikçi olduğu, öğrencilere farkındalık kazandırdığı ve diğer öğretmenlere ilham kaynağı olduğunu ortaya koymaktadır. Teknolojiyi etkin bir şekilde kullanan ve sürekli erişilebilir olan sosyal medya fenomeni öğretmenler, öğrenciler açısından faydalı görülmektedir. Araştırma bulguları, bu öğretmenlerin dersin anlaşılmasını kolaylaştırdığı ve görsel materyalleri sıkça kullanarak eğitim-öğretim sürecine olumlu katkı sağladığını ortaya koymuştur. Gluşac, Makitan, Karuović, Radosav ve Milanov (2015) sosyal ağların öğrencilerin vizyonunu geliştirdiğini ve özellikle okuldaki öğretim ortamlarının zorluğunu aşmaya yardımcı olduğunu belirtmiştir. Dolayısıyla teknolojik ilerlemelerin neden olduğu değişimlerin eğitim anlayışındaki dönüşümlerle paralel olduğu ve bu nedenle sosyal medya fenomeni öğretmenlerin eğitim-öğretim süreçlerinde önemli bir rol üstlendiği söylenebilir.

Diğer yandan, bu öğretmenlerin “daha fazla” takipçi sayısına erişmek için öğretim programında yer almayan etkinlikler yapması, öğrencilerin yapması gereken etkinlikleri kendilerinin üstlenmesi ve “gereksiz” etkinlikler gerçekleştirmesi gibi, eğitim-öğretimi olumsuz etkileyeceği sonucu da çıkmıştır. Ayrıca, gizlilik ve öğrencilerin problemleri sosyal medya kullanımı ile ilgili kaygılar da dile getirilmiştir. Son olarak, yanlış veya eksik içerik oluşturma, ders esnasında kayıt yapılması gibi konular da belirtilmiştir. Bu bağlamda, fenomen öğretmenlerin “sürekli görünür olma” ve “içerik oluşturma” ihtiyacı, tüm katılımcı grupları tarafından, eğitim-öğretime olumsuz etki olarak değerlendirilmiştir. Nitekim, Cino ve Vandini (2020), Carpenter vd. (2020) ve Shelton vd. (2020), bazı fenomen öğretmenlerin ders etkinliklerine odaklanmak yerine, kendilerini öne çıkarma ve popülerlik kazanma amacı

güttüklerini belirtmiştir. Bartow (2014) da sosyal ağları derslerinde aktif kullanan öğretmenlerin bazılarının, öğretim programı dışındaki konular ile ilgilenebileceğini ve sosyal ağlar üzerinden yapılan eğitimlerin, yüz yüze öğretime kıyasla sınıf disiplinini olumsuz yönde etkileyebileceğini ifade etmiştir.

Araştırma sonucunda, fenomen öğretmenlerin öğrencilerin tutum ve davranışları üzerindeki olumlu etkileri, öğrencilerin ilgi alanlarına hitap etmek, dijital okur-yazarlık konusunda rol model olmak, eğitim-öğretime katılımını ve motivasyonunu artırmak biçiminde sıralanmaktadır. Dalsgaard'a (2008) sosyal ağ platformlarının pedagojik bir potansiyel sunduğunu öne sürmektedir. Bu platformlar, öğrencilerin problem çözmeye yönelik, öz-yönelimli ve diğer bireylerin farkında oldukları etkinlikleri öğrenmelerine olanak tanır. Greenhow ve Askari (2017) ise sosyal medya üzerindeki yazılı içeriklerin, öğrenciler arasında diyalog kurmayı, iş birliği yapmayı ve eleştirel düşünme becerilerinin gelişmesini sağladığını ifade etmektedir. Carle, Jaffee ve Miller (2009), Morris (2010), Putman ve Kingsley (2009) da sosyal ağları aktif olarak kullanan öğrencilerin kullanmayanlara göre tamamlayıcı eğitimlere daha fazla ulaşabildiğini ifade etmiştir. Bu bağlamda, fenomen öğretmenlerin, öğrencilerin davranış ve tutumları üzerinde belirli bir düzeyde olumlu bir etki sağladığı ifade edilebilir. Dolayısıyla, araştırmanın bu bulgusu alanyazını desteklemektedir.

Diğer yandan, katılımcılar bu öğretmenlerin öğrencilerin tutum ve davranışlarına olumsuz etkilerini daha fazla sıralamıştır. Bu etkiler arasında, bu öğretmenlerin yanlış bir rol model olabileceği, bu durumun benlik saygısı problemlerine yol açabileceği de yer almaktadır. Ayrıca, derste kayıt altına alınan öğrencilerin performans kaygısı yaşayabileceği; bu öğretmenlerin kayıt yapmaktan, derslere daha az önem verebileceği ve bunların da öğrencileri olumsuz etkileyebileceği belirtilmiştir. Richtel (2011) ve Orlanda-Ventayen ve Ventayen (2017), bilinçli olmayan sosyal ağ kullanmanın, öğretmen ve öğrencilerin dikkatinin dağılmasına yol açabileceğini belirtmiştir. Goodwin (2018) ve Kwaah (2024) da sosyal medyanın aşırı kullanımının öğrencilerde siber zorbalık, fenomen öğretmene özenme sonucu dijital bağımlılık, zamanı verimsiz kullanma, mahremiyet ihlali, güvenli olmayan internet erişimi gibi problemlere neden olabileceğini; bu açıdan fenomen öğretmenlerin kötü bir rol model olabileceğini belirtmiştir. Bu kapsamda, araştırmanın bu bulgusu alanyazını desteklemektedir.

Fenomen öğretmenlerin diğer öğretmenler üzerindeki olumlu etkileri, teknolojiyi aktif kullanma neticesinde öğretmenlere yol gösterici olabileceği sonucu ağırlık kazanmaktadır. Carpenter vd. (2020), Davis (2013), Fox ve Bird (2017) ve Zhao vd. (2015), eğitimcilerin kullandığı sosyal medya platformlarının, benzer çıkarları paylaşan meslek gruplarında etkileşimde bulunma, işbirliği yapma, birbirlerine destek olma, bilgi üretme ve bireysel ile profesyonel öğrenme fırsatları sunma gibi avantajlar sağladığını göstermiştir. Ayrıca Wang, Hsu, Reeves ve Coster (2014) de teknolojinin eğitim-öğretim süreçlerinde kullanımının öğretmenlerin mesleki gelişimi üzerinde olumlu etkiler yarattığını ifade etmiştir. Bu bağlamda, araştırmanın elde ettiği sonuç, mevcut literatürle uyumlu bir biçimde ortaya çıkmaktadır.

Fenomen öğretmenlerin diğer öğretmenler üzerindeki en çok dile getirilen olumsuz etkisi rekabete yol açmadır. Bu öğretmenlerin okul yönetimine olumlu yansımaları arasında okulun tanınması, okulda iş birliğinin olması, okulun ihtiyaçlarının giderilmesine katkıda

bulunmaları yer almaktadır. Orlanda-Ventayen ve Ventayen (2017) sosyal medyanın eğitimdeki kullanımının eğitim kalitesinin iyileştirilmesine katkı sunduğunu ifade etmiştir. Dolayısıyla araştırmanın bulguları alanyazın ile uyumludur.

Araştırmanın bulguları doğrultusunda, öğretmenlere, hizmet öncesinde ve hizmet içinde, medya okuryazarlığı eğitimi verilmesi önerilmektedir. Ayrıca sosyal medya kullanımı konusunda eğitim almak isteyen öğretmenler yönetim tarafından desteklenmelidir. Eğitim yöneticileri, eğitimcilerin sosyal medya kullanımı konusunda etik farkındalığını artıracak etkinlikler düzenlemelidir. Eğitimcilerin sosyal medyayı özellikle mesleki amaçla kullanırken etik ilkeler uymaları yönünde dikkatinin çekilmesi önerilmektedir. Bu bakımdan, sosyal medya kullanımı konusunda etik ve hukuki boyutlar öne çıkarılabilir. Bu tür etkinlikler, sosyal medya kullanan eğitimcilerin profesyonel tutumlarını sürdürebilmeleri ve çocuk haklarını koruyabilmeleri adına yol gösterici olabilir.

Okullarda da öğrencilere dijital ve medya okuryazarlığı eğitimleri verilmelidir. Bu bakımdan, eğitim programlarına, dijital ve medya okuryazarlığı, siber zorbalık gibi dersler eklenebilir veya bu konulara derslerin içinde yer verilebilir.

Nitel yürütülen bu araştırma genişletilebilir. Bu kapsamda, bu çalışma başka bölgelerde tekrarlanabilir; Instagram dışındaki diğer sosyal medya platformlarındaki eğitimciler incelenebilir. Bu araştırma kamu okullarında görev yapan sosyal medya fenomeni öğretmenler ile yürütülmüştür. Dolayısıyla, özel eğitim kurumlarında görev yapan sosyal medya fenomeni öğretmenleri ve onların eğitime, okula etkileri incelenebilir.

Yazarlık Katkısı

Bu araştırma, ikinci yazarın danışmanlığında yürütülen, birinci yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiştir. Araştırmanın birinci yazarı %50, ikinci yazarı %50 yazarlık katkısı yapmıştır. Orhan Kaya, araştırma için veri toplamış, analiz yapmış, alanyazın ile bulguların yazımına katkı yapmıştır; Asiye Toker Gökçe, analiz yapmış ve alanyazın ile makalenin diğer kısımlarını yazmıştır.

Etik Kurul Beyanı

Kurul Adı: Kocaeli Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu

Karar Tarihi: 14/12/2023

Belge Numarası: E.516740

KAYNAKÇA

- Arifah, I., Hadi, H., Kharisma, F., & Purwohandoko, P. (2023). Improving teacher professional development through social media optimization training in project-based learning in work education and entrepreneurship. *International Journal of Community Service Learning*, 7(1), 39-48. <https://doi.org/10.23887/ijcs.v7i1.52389>
- Aydoğmuş, M., Tut, E., & Karadağ, Y. (2023). Teachers' experiences regarding the use of social media for educational purposes. *International Journal of Psychology and Educational Studies*, 10(1), 69-82. <https://doi.org/10.52380/ijpes.2023.10.1.855>

- Bartow, S. M. (2014). Teaching with social media: Disrupting present day public education. *Educational Studies*, 50(1), 36-64.
- Carle, A. C., Jaffee, D., & Miller, D. (2009). Engaging college science students and changing academic achievement with technology: A quasi- experimental preliminary investigation. *Computers & Education*, 52, 376– 380.
- Carpenter, J. P., Morrison, S. A., Craft, M., & Lee, M. (2020). How and why are educators using Instagram? *Teaching and teacher education*, 96, 103149.
- Carpenter, J. P., Shelton, C. C., & Schroeder, S. E. (2023). The education influencer: A new player in the educator professional landscape. *Journal of Research on Technology in Education*, 55(5), 749-764.
- Cino, D., & Vandini, C.D. (2020). Why does a teacher feel the need to post my kid? Parents and teachers constructing morally acceptable boundaries of children's social media presence. *International Journal of Communications*, 14, 1153-1172.
- Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2017). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage publications.
- Dalsgaard, C. (2008). *Social networking sites: Transparency in online education*. University of Aarhus: Institute of Information and Media Studies. https://pure.au.dk/ws/portalfiles/portal/11744547/Social_networking_sites_Dalsgaard.pdf adresinden 18 Haziran 2024 tarihinde erişildi.
- Davis, T. (2013). Building and using a personal/professional learning network with social media. *Journal of Research in Business Education*, 55(1), 1-13.
- Dinh, T. C. T., & Lee, Y. (2022). I want to be as trendy as influencers–how “fear of missing out” leads to buying intention for products endorsed by social media influencers. *Journal of Research in Interactive Marketing*, 16(3), 346-364.
- Döğler, M. F. (2023). *Sosyal ağlarda öğretmenler* (Tez No.: 782835) [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Fox, A., & Bird, T. (2017). The challenge to professionals of using social media: Teachers in England negotiating personal-professional identities. *Education and information technologies*, 22, 647-675.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (2014). *How to design and evaluate research in education*. McGraw-Hill.
- Glušac, D., Makitan, V., Karuović, D., Radosav, D., & Milanov, D. (2015). Adolescents' informal computer usage and their expectations of ICT in teaching–Case study: Serbia. *Computers & Education*, 81, 133-142.
- Goodwin, K. (2018). *Dijital dünyada çocuk büyütmek: Teknolojiyi doğru kullanmanın yolları*. Aganta Kitap.
- Gök, N., & Ölmez, E. (2023). An examination on the views of preschool teachers on the use of social media for professional development. *E-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 101-117. <https://doi.org/10.30900/kafkasegt.1177302>
- Gökçe, A. T., & Kaya, O., (2023, Haziran). *Sosyal medya fenomeni öğretmenler hakkında öğretmen görüşleri (Instagram Örneği)* [Tam metin bildirisi]. 8th International New York Academic Research Congress on Humanities and Social Sciences, New York, USA.

- Greenhalgh, S., Rosenberg, J., & Russell, A. (2021). The influence of policy and context on teachers' social media use. *British Journal of Educational Technology*, 52(5), 2020-2037. <https://doi.org/10.1111/bjet.13096>
- Greenhow, C., & Askari, E. (2017). Learning and teaching with social network sites: A decade of research in K-12 related education. *Education and Information Technologies*, 22, 623-645.
- Hamal, J. B. (2021). Impact of social media on academic performance of graduate students in Kathmandu. *Interdisciplinary Journal of Management and Social Sciences*, 2(2), 37-49. <https://doi.org/10.3126/ijmss.v2i2.42600>
- Harismawati, N. E., & Mustadi, A. (2019, Temmuz). *The effect of communication on media social group towards attention on children and partnership between parents and teacher at primary school* [Tam metin bildirisi]. 6th International Conference on Educational Research and Innovation, Seville, Spain.
- Karakoyun, F., & Lindberg, J. (2021). Pre-service teachers' perceptions of social media – a qualitative survey study in Turkey and Sweden. *Journal of Educational Technology and Online Learning*, 4(2), 334-348. <https://doi.org/10.31681/jetol.929304>
- Korucu, A. T., & Usta, E. (2017). Sosyal medya öğretmen-öğrenci etkileşimi ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *İlköğretim Online*, 16(1), 197-216.
- Köseoğlu, P. (2017). An analysis of prospective teachers' perceptions concerning the concept of "social media" through metaphors. *Eurasia Journal of Mathematics Science and Technology Education*, 14(1). <https://doi.org/10.12973/ejmste/79325>
- Kulak, H., & Ayparçası, M. (2019). Öğretmenlerin internet ve sosyal medya kullanımını üzerine bir araştırma: Çanakçı ilçesi örneği. *İmgelem*, 3(4), 7-32.
- Kwaah, C. Y. (2024). Social media use among basic school teachers in Ghana: exploring opportunities and challenges. *Cogent Education*, 11(1), 2310978.
- Lee, B. K. (2021). The metaverse world and our future. *Review of Korea Contents Association*, 19(1), 13-17.
- Li, R. (2018, Ocak). *The secret of internet celebrities: a qualitative study of online opinion leaders on Weibo* [Tam metin bildirisi]. 51st Hawaii International Conference on System Sciences, Hawaii.
- Mahmud, M., Ramachandiran, C., & Ismail, O. (2016). Social media and classroom engagement: students' perception. *Journal of Media Critiques*, 2(8), 197-207. <https://doi.org/10.17349/jmc116214>
- Manu, G. A. (2023). Social media and communication technology in education: A literature review. *Journal of Research in Instructional*, 3(2), 307-326. <https://doi.org/10.30862/jri.v3i2.297>
- Merriam, S. B. (2015). Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber (Çev. S. Turan). 3. Basımdan Çeviri. Nobel Yayıncılık.
- Morris, N. P. (2010). Podcasts and mobile assessment enhance student learning experience and academic performance. *Bioscience Education*, 16(1), 1-7.
- Orlanda-Ventayen, C. C., & Ventayen, R. J. M. (2017). Role of social media in education: A teachers' perspective. *ASEAN Journal of Open and Distance Learning*, 9(2).
- Putman, S. M., & Kingsley, T. (2009). The atoms family: Using podcasts to enhance the development of science vocabulary. *The Reading Teacher*, 63(2), 100-108.

- Ray, N., Strong, R., & Meyers, C. (2022). Measuring the perceived usefulness of social media professional learning networks to elevate agricultural development. *Advancements in Agricultural Development*, 3(4), 43-56. <https://doi.org/10.37433/aad.v3i4.275>
- Richtel, M. (2011). In classroom of future, stagnant scores. *The New York Times*. https://www.ikzadvisors.com/wp-content/uploads/2009/09/Technology-in-Schools-Faces-Questions-on-Value-NYTimes.com_.pdf adresinden 18 Haziran 2024 tarihinde erişildi.
- Richter, E., Carpenter, J. P., Meyer, A., & Richter, D. (2022). Instagram as a platform for teacher collaboration and digital social support. *Computers & Education*, 190, 104624.
- Sawyer, A. (2020). Online mathematics teacherpreneurs developers on teachers pay teachers: who are they and why are they popular? *Education Sciences*, 10(9), 248. <https://doi.org/10.3390/educsci10090248>
- Schmidt, S. J. (2021). The academic safety net: Empowering and motivating our students to do their best work. *Journal of Food Science Education*, 20(1), 2-7.
- Selwyn, N. (2019). What's the problem with learning analytics? *Journal of Learning Analytics*, 6(3), 11-19. <https://doi.org/10.18608/jla.2019.63.3>
- Shelton, C., Curcio, R., & Schroeder, S. (2020). *Instagramming their hearts out: Teacher influencers on Instagram* [Tam metin bildirisi]. Society for Information Technology & Teacher Education International Conference, Online: <https://www.learntechlib.org/primary/j/SITE/v/2020/n/1/>
- Sivakumar, A., Jayasingh, S., & Shaik, S. (2023). Social media influence on students' knowledge sharing and learning: an empirical study. *Education Sciences*, 13(7), 745. <https://doi.org/10.3390/educsci13070745>
- Šliogerienė, J., & Valūnaitė-Oleškevičienė, G. (2017). Evoking teacher creativity while using social media / dėstytojų kūrybiškumo sužadinimas naudojant socialines medijas. *Creativity Studies*, 10(1), 84-96. <https://doi.org/10.3846/23450479.2017.1306808>
- Tam, M. S. (2020). Sosyal medya etkileyicilerinin kanaat önderliği rolü. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 8(2), 1325-1351.
- Wang, S. K., Hsu, H. Y., Reeves, T. C., & Coster, D. C. (2014). Professional development to enhance teachers' practices in using information and communication technologies (ICTs) as cognitive tools: Lessons learned from a design-based research study. *Computers & Education*, 79, 101-115.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Zhao, Y. (2015). *Never Send a Human to Do a Machine's Job: Correcting the Top 5 Ed-Tech Mistakes*. Corwin Press.
-

